

REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE

The AIRE Centre
Advice on Individual Rights in Europe

Алатки и најдобри практики во меѓународната
соработка за враќање на имот - Прирачник

Наслов

Алатки и најдобри практики во меѓународната соработка за враќање на имот - Прирачник

Издавачи

Центар AIRE (Совети за индивидуални права во Европа)
Регионална антикорупциска иницијатива (РАИ)

Автори

Експерти од AML Consulting (Global) Ltd:
Џил Томас (Jill Thomas)
Лоренс Деј (Lawrence Day)
Фиона Џексон (Fiona Jackson)

Уредник

Десислава Гоцкова

Дизајн и печатење

UrbanGRAF, Сараево, Босна и Херцеговина

© РАИ2019

Сите права се задржани. Забрането е секакво неовластено печатење или користење на овој материјал.

Ставовите изнесени во оваа публикација не мора да ги претставуваат официјалните ставови на Регионалната антикорупциска иницијатива или нејзините земји-членки.

**Алатки и најдобри практики во
меѓународната соработка
за враќање на имот**

Прирачник за обука

СОДРЖИНА

Предговор	8
1. Вовед	9
2. Терминологија од областа на враќање на имот	10
2.1. Враќање на имот	10
2.2. Имот	10
2.3. Следење и идентификација на имот	11
2.4. Замрзнување, заплена и задржување	11
2.5. Конфискација и одземање	12
2.6. Конфискација без кривична осуда	12
2.7. Конфискација на предмети	13
2.8. Конфискација на противвредноста на имотната корист во паричен износ	13
2.9. Остварување на имотна корист	14
2.10. Ослободување од (конфискуван) имот	14
2.11. Договор за поделба на имот	14
3. Меѓународно, регионално и европско законодавство и стандарди	15
3.1. Меѓународно законодавство и стандарди	15
3.2. Регионално законодавство	17
3.3. Законодавство на Европската Унија	18
3.4. Санкции и листи	19
4. Меѓународни и регионални механизми за враќање на имот	20
4.1. Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот CARIN и други меѓуагенциски мрежи за враќање имот (ARIN)	20
4.2. Канцеларија за враќање на имот (ARO)	23
4.3. Европол	26
4.4. Европравда (Eurojust)	26
4.5. Европска правосудна мрежа (EJN)	27
4.6. Група ЕГМОНТ (EGMONT)	27
4.7. StAR (Иницијатива за враќање на украден имот)	28
4.8. Интерпол	28
4.9. Службеници за контакт / Дипломатски канали	28

5. Меѓународно следење на имот	29
5.1. Кога да се направи барање за меѓународно следење на имот	29
5.2. Како да одлучите кој канал да го користите	30
5.3. Пример на случај А: Користење на каналите на Канцелариите за враќање имот (ARO) за барање за следење имот	31
5.4. Пример на случај Б: Користење на мрежите CARIN и други ARIN-и за праќање на барање за следење на имот	38
5.5. Пример на случај В: Барање за следење на имот до Интерпол	41
6. Заеднички истражни тимови (ЗИТ)	43
7. Следење на имот во офшор јурисдикции	48
7.1. Што е офшор јурисдикција?	48
7.2. Трустови	49
7.3. Видови на информации кои ги чуваат бизнисите во офшор јурисдикции	51
7.4. Како треба да се добие меѓународна соработка	52
7.5. Поимник на термини кои се однесуваат на офшор јурисдикции	52
8. Замрзнување и заплена	54
8.1. Праќање на меѓународни барања за налози за замрзнување и заплена на имот во кривични постапки	54
8.2. Примање на меѓународни барања за налози за замрзнување и заплена во кривични постапки	56
9. Одземање и конфискација	58
9.1. Испраќање меѓународни барања за конфискација во кривични постапки	58
9.2. Праќање и примање меѓународни барања за налози за замрзнување, заплена и конфискација во постапки за конфискација без кривична осуда	60
9.3. Налози за необјаснето (незаконски стекнато) богатство	62
9.4. Налози за необјаснето богатство во ОК	62
10. Враќање на и ослободување од имот: Договори за поделба на имот	64
11. Меѓусебна правна помош за враќање на имот	66
12. Преглед на постоечките регионални билатерални договори за враќање на имот	68
13. Акроними / Кратенки	70
14. Корисни извори на информации	72
15. Анекс	74

Предговор

Да се постигне ефикасна меѓународна правосудна соработка е навистина тешко. Јазичните бариери и варијациите во националните закони и постапки, во комбинација со различниот културен пристап, претставуваат необични предизвици за службените лица, обвинителите, адвокатите и судиите во соработката со странски партнери. Кога е потребна меѓународна соработка за враќање на имот, предизвикот е уште потежок. Имотот треба брзо да се лоцира, пред да биде преместен. За да се постигне тоа, обвинителите и судиите треба добро да ги разбираат домашните закони во однос на техничките и правните аспекти на замрзнување, заплена и конфискација на имот, како и да имаат солидно познавање на разликите во овие термини во други јурисдикции.

Во 2017 година, Центарот AIRE (Совети за индивидуални права во Европа) и Регионалната антикорупциска иницијатива (РАИ) ги здружија своите напори за поддршка на јурисдикциите од регионот на Југоисточна Европа (ЈИЕ) во подобрувањето на нивните капацитети за враќање на имот. На почетокот на 2018 година, по спроведена детална анализа, консултации и бројни дискусии од група експерти од регионот на ЈИЕ и пошироко, беше објавена студија со наслов *„Враќање на имот во земјите од Западен Балкан: Компаративна анализа на законодавството и праксата“*.

Заклучокот во оваа публикација е дека достапните статистички податоци покажуваат ниско ниво на меѓународна соработка на полето на враќање на имот. Според студијата, еден фактор кој придонесува за ниското ниво на соработка е недоволното познавање на достапните алатки и инструменти за меѓународна соработка за враќање на имот. Последователно, клучна препорака е да се зајакнат капацитетите на агенциите за спроведување на законот, обвинителствата и судските органи, за применување на инструментите за меѓународна соработка во случаите на враќање на имот и на барањата за заплена и конфискација на имот кој се наоѓа надвор од сопствените јурисдикции.

Овој Прирачник е изготвен како реакција на таа препорака. Тој ги дополнува тековните активности за градење на капацитетите на земјите од Југоисточна Европа и ќе се користи на голем број обуки наменети конкретно за поддршка на органите вклучени во меѓународно враќање на имот.

Прирачникот е надополнет со Прирачник за ефективно враќање на имот за јурисдикциите од ЈИЕ. И двете публикации се изготвени истовремено, со ист концепт и иста главна цел.

Центарот AIRE и RAI ѝ се заблагодаруваат на Владата на Обединетото Кралство за нејзината посветеност, суштинска финансиска поддршка и насоки; на Фондацијата Конрад Аденауер што ни се придружи во овој потфат и што го поддржа учеството на дополнителни корисници; и на Организацијата за безбедност и соработка (ОБСЕ) што го поддржа првичниот потфат што доведе до суштинско дејствување во регионот на ЈИЕ.

1. Вовед

Овој прирачник има за цел да им помогне на практичарите кои работат во областа на враќање на имот да спроведуваат ефикасни меѓународни постапки за враќање на имот со давање насоки и споделување примери од најдобри практики во меѓународната соработка. Прирачникот содржи релевантно меѓународно и европско законодавство за враќање на имот, стандарди и механизми за меѓународна соработка и ќе биде практична и корисна алатка за инспектори, обвинители, судии и други институции кои се вклучени во следење и идентификација на имот, замрзнување и заплена, конфискација (вклучувајќи и конфискација која не се заснова на обвинение) и меѓународна продажба на имот. Прирачникот овозможува и преглед на сите постоечки билатерални и мултилатерални договори за соработка на полето на враќање на имот во регионот на Југоисточна Европа. Тој ги вклучува и фазите и процесите кои се одвиваат пред и за време на меѓусебната правна помош. Прирачникот не опфаќа прекугранично управување со имот.

Обучувачите може да го користат прирачникот како алатка за помош во текот на националните обуки и може да го обезбедат и за учесниците на курсот. Прирачникот може да биде и извор на информации во текот на работата на институциите за правосудна обука и агенциите за управување со имот.

2. Терминологија од областа на враќање на имот

Практичарите од областа користат разни зборови и изрази во текот на работата. Често, овие термини варираат од јурисдикција до јурисдикција. Тоа може да создаде проблем да се разбере што точно е потребно во текот на меѓународните барања за следење на имот или при извршувањето на налози за замрзнување, заплена и конфискација. Според практичарите, добра практика е, при изготвувањето на меѓународно барање (во фазата пред или за време на меѓусебната правна помош) да се опише што точно се бара. На тој начин, земјите до кои е упатено барањето ќе може да ја разберат суштината на барањето и така ќе се избегнат секакви недоразбирања преку употребата на различни зборови и изрази.

Во продолжение следува листа на најчесто користени зборови и изрази од областа на враќање на имот, заедно со објаснување од практичар и дефинициите од Конвенцијата на ОН против корупција (UNCAC) и Варшавската конвенција на Советот на Европа (CoE), таму каде што постојат.

2.1. Враќање на имот

Во овој прирачник терминот „враќање на имот“ се користи за да се опишат сите фази од процесот на одземање на нелегално стекнато богатство¹ од криминалците, вклучувајќи следење и идентификација на имотот, замрзнување и заплена, конфискација и враќање и продажба на имотот.

2.2. Имот

Имот вклучува сопственост која се користи за вршење кривично дело (инструменти) како и приносите од кривичното дело. Приносите често се опишуваат како профит или материјална корист од кривично дело. Приносите се поделени на непосредни приноси прибавени од вршење кривично дело, кои исто така се нарекуваат и предмети, и на посредни приноси. За илустрација, ќе земеме пример од вооружен грабеж на банка, каде инструменти се пушката која се користи за закани кон вработените во банката и автомобилот за бегане, непосреден принос е готовината пари земена од банката, а посреден принос е недвижниот имот купен со украдените пари.

Во меѓународните и регионални инструменти терминот имот е опишан на следниот начин: терминот „инструменти“ означува секаква сопственост која се користи или ќе се користи, на кој било начин, делумно или во целост, за да се изврши кривично дело или кривични дела (Варшавска конвенција на Советот на Европа А. 1(с))

---

¹ Конвенцијата на ОН за борба против корупција од 2005 го користи терминот „враќање на имот“ кога станува збор само за репарација на имот украден преку корупција.

„сопственост“ ќе означува имот од секаков вид, телесен или бестелесен, движен или недвижен, материјален или нематеријален, како и правни документи или инструменти за сопственост над имотот или интересот за истиот (UNCAC A. 2(d); Варшавска конвенција на Советот на Европа A. 1(b))

„приноси од кривично дело“ ќе означува секаков имот кој произлегува или е стекнат, непосредно или посредно, преку вршење на кривично дело (UNCAC A. 2 (e))

„имотна корист“ означува секаква економска корист, која произлегува од или е стекната, непосредно или посредно, од кривични дела. Може да се состои од каков било имот, како што е дефинирано тука. (Варшавска конвенција на Советот на Европа A. 1 (a))

2.3. Следење и идентификација на имот

Следењето и идентификацијата на имот вклучува процес на кривична и финансиска истрага за наоѓање и лоцирање на имот во јурисдикцијата која ја спроведува кривичната истрага или во друга јурисдикција, што ќе вклучува меѓународно барање за следење на имот. Идентификацијата на имот има за цел откривање на сопственикот или управувачот на имотот.

2.4. Замрзнување, заплена и задржување

По следењето и идентификувањето на имотот, и откако случајот ќе премине во отворена фаза од истрагата, имотот треба да подлежи на замрзнување, заплена или задржување, со цел да се спречи негово преместување во периодот до конфискација, односно пред да биде донесена конечна пресуда. Доколку имотот не биде замрзнат или заплнет, осомничениот сторител на кривичното дело може да го премести имотот во обид да го прикрие или да се ослободи од него. Мерката замрзнување и заплена се врши со судски налог. Кога имотот е предмет на судски налог за замрзнување, тој останува таму каде што е, на пример, предмет на замрзнување може да биде банкарска сметка. Кога имотот е предмет на судски налог за заплена, тој е преземен во сопственост на државата; на пример, предмет на заплена може да биде автомобил. Замрзнувањето и заплената се познати и како „секвестрација“.

Терминот „задржување“ се користи за да се опише привремено забранување на трансфер, конверзија, продажба или движење на имот кој е во сопственост на одредено лице, исто така со судски налог. Во тој случај, имотот обично останува кај сопственикот. Налог за задржување обично се издава за лице, не за имот, иако имотот може да се нарече „задржан“ или предмет на налог за задржување.

„Замрзнување“ или „заплена“ ќе значи привремено забранување на трансфер, конверзија, продажба или движење на имот или привремено преземање на надзор или контрола врз имотот, врз основа на налог издаден од суд или друг надлежен орган. (UNAC A. 2 (f); Варшавска конвенција на Советот на Европа A. 1(g)).

2.5. Конфискација и одземање

Конфискација е процес на трајно лишување на сторителот од имотната корист по донесена конечна пресуда. Одземање вообичаено се користи да се опише процесот на трајно лишување на сторителот од инструментите или секаков противправно стекнат имот, како дрога или оружје, било пред или по конечната пресуда. Сепак, зборовите конфискација и одземање се меѓусебно заменливи во некои јурисдикции. Зборот одземање може да се користи наместо зборот конфискација и обратно.

„конфискација“, што вклучува и одземање таму каде што е применливо, ќе значи трајно лишување од имот со судски налог или налог од друг надлежен орган (UNCAC A. 2 (g))

„конфискација“ значи казна или мерка изречена од суд по спроведена постапка за извршено кривично дело или кривични дела, што резултира со трајно лишување од сопственост.

2.6. Конфискација без кривична осуда

Конфискација без кривична осуда претставува процес на конфискување имот без да се обвини конкретно лице за кривично дело во врска со тој имот. Таквата конфискација може да биде дел и од кривични и од граѓански постапки. Во продолжение следуваат четири примери за конфискација која не се заснова на кривична осуда:

а) Конфискација на бесправно стекната имотна корист и инструменти во текот на кривично гонење, во околности кога случајот е докажан, но не е можно да се изврши поради смрт, отсуство или ментална болест на сторителот, или од други причини кои спречуваат правосилна пресуда.

б) Проширена конфискација:

Проширена конфискација е кога се конфискува и имотот кој не е предмет на кривичното дело за кое сторителот е изведен пред суд. Во тој случај, конфискацијата се „проширува“ на имотот кој не претставува инструменти, непосредна или посредна имотна корист од кривичното дело кое се гони. Проширената конфискација се применува не само за користа од конкретното дело за кое е обвинет сторителот, туку е проширена да ја вклучи целосната корист стекната од криминални дејствија. Властите не се обврзани да утврдат поврзаност помеѓу сомнителен криминален имот и конкретното кривично однесување за кое лицето е обвинето. Наместо тоа, конфискацијата може да се заснова на секундарни докази или изведување заклучоци. Нерамнотежата помеѓу имотот на едно лице и неговите законски извори на приходи и/или општи докази за вклученост во профитабилно криминално однесување, може да биде дел од оправдувањето за „проширување“ на конфискацијата на останатиот имот (на пр. шема на обвиненија, докази за учество во криминална организација). Бидејќи многу од овие термини во голема мера се засноваат на перцепција, земјите често се обидуваат да ги усогласат со нивното законодавство или пракса. Затоа, покрај горенаведеното, некои земји го класифицираат оданочувањето на нелегално стекнатата имотна корист како една форма на проширена конфискација.

ц) Граѓанска постапка за одземање на имот:

Граѓанската постапка за одземање на имот претставува *in rem* дејство за кое е потребен доказ дека имотот е инструмент на кривичното дело или бесправно стекнатата имотна корист, но не е потребно да се утврди вината на лицето надвор од секакво разумно сомневање.

д) Необјаснето богатство:

Необјаснето богатство е она богатство кое едно лице го поседува или со кое располага, а кое не може да биде законски стекнато и не може да биде објаснето на друг начин, на пр. како наследство, добивка на лотарија или подарок.

2.7. Конфискација на предмети

Конфискација на предмети е конфискација на точната, актуелна имотна корист или инструменти на кривичното дело.

2.8. Конфискација на противвредноста на имотната корист во паричен износ

Конфискација на противвредноста на имотната корист во паричен износ е кога обвинетото лице треба да плати износ на пари еквивалентен на износот на неговата бесправно стекната корист. Судот или друг надлежен орган ја пресметува „користа“ на обвинетиот сторител за одредено кривично дело. Налогот за конфискација е направен во збирот на таа вредност. Во тој случај, судот не ги разгледува фактичките инструменти (освен ако тие не се нелегално стекнат имот, како на пр. оружје или дрога) и имотна корист, туку се фокусира на износот на пари кој е еднаков на бесправно стекнатата корист. Налогот за конфискација може да биде задоволен или „платен“ од страна на сторителот со користење на какви било средства што му се на располагање, вклучувајќи и законски средства.

Многу често, кога ќе дојде времето да се изврши налогот за конфискација, фактичките инструменти или имотната корист не се повеќе во сопственост на обвинетиот сторител. Замената со противвредност на имотна корист овозможува одредување на вредноста на имотната корист и/или инструментите за извршување на кривичното дело и се применува конфискација на еквивалентна вредност во „замена“ за фактичките инструменти за извршување на кривичното дело или имотната корист.

2.9. Остварување на имотна корист

Имотната корист се смета за остварена кога е конвертирана од средства, стока или услуги во готовина, преку продажба.

2.10. Ослободување од (конфискуван) имот

Ослободување од имот е процесот на продавање или уништување на имотот.

2.11. Договор за поделба на имот

Договор за поделба на имот е документ кој содржи спогодба меѓу две или повеќе земји за поделба на имот, во случаи кога имотот кој е поврзан со земјата која истражува или која врши прогон е задржан и управуван од другата земја. На пример, земјите може да одлучат да ја поделат бесправно стекнатата имотна корист 50/50.

3. Меѓународно, регионално и европско законодавство и стандарди

Третото поглавје се однесува на меѓународните, европските и регионалните стандарди, кои даваат основа за меѓународна соработка за враќање на имот и кои унапредуваат ефективни рамки за меѓународна соработка за враќање на имот.

3.1. Меѓународно законодавство и стандарди

Конвенциите на Обединетите Нации кои се наведени подолу, може да се користат како основа за меѓународна соработка за враќање на имот помеѓу јурисдикциите кои се потписнички на релевантните Конвенции. Овие конвенции содржат одредби за меѓународна соработка и за следењето и идентификацијата во процесот на истрага и за замрзнување, заплена, конфискација и ослободување од имот.

3.1.1. Конвенција на ОН против транснационален организиран криминал 2000 (UNTOC)

UNTOC е главната конвенција на ОН чија цел е борбата против организираниот криминал. Таа ги опфаќа кривичните дела како учество во организирана криминална група, перење пари, корупција и попречување на правдата, како и други сериозни кривични дела кои се казнуваат со максимално лишување од слобода од најмалку четири години или со посериозна казна. Кривичното дело по природа мора да биде транснационално и да вклучува група за организиран криминал, што е дефинирано во законодавството².

Членот 13 кој се однесува на Меѓународна соработка за конфискација дава правна основа за барања помеѓу јурисдикциите и за финансиска истрага (следење и идентификација на бесправно стекнат имот) и за замрзнување, заплена и конфискација на бесправно стекнати имотна корист, имот и инструменти за извршување на кривично дело.

Членот 14 кој се однесува на ослободување од конфискувана имотна корист содржи одредби во врска со договорите помеѓу јурисдикциите за ослободување и враќање на имотот кој е замрзнат или заплени од една јурисдикција, на барање на друга јурисдикција. Овој член го охрабрува склучувањето на договори за поделба на конфискуван имот помеѓу земјите, со цел компензација на жртвите и враќање на имотот на законските сопственици.

Членот 18 (3) г се однесува на меѓусебна правна помош за собирање докази во врска со постоењето на имот, преку идентификација или следење на бесправно стекнатата имотна корист, сопственост, инструменти за извршување на кривично дело или други нешта кои може да послужат како докази.

² Повеќе материјал може да се најде во Законодавниот водич на UNTOC на:
https://www.unodc.org/pdf/crime/legislative_guides/Legislative%20guides_Full%20version.pdf

Членот 19 кој се однесува на заеднички истраги им овозможува на јурисдикциите да склучуваат билатерални или мултилатерални договори според кои засегнатите надлежни органи може да воспостават заеднички истражни органи во врска со прашањата кои се предмет на истраги, кривично гонење или судски постапки во една или повеќе земји. Ова дава можности за следење и идентификација на имот за понатамошна конфискација.

3.1.2. Конвенција на ОН против корупција од 2005 (UNCAC)

UNCAC треба да се користи како правна основа за меѓународна соработка на полето на враќање на имот, во врска со кривични дела поврзани со корупција, и во јавниот и во приватниот сектор³.

Поглавјето V од Конвенцијата се однесува на враќање на имотот стекнат преку корупција. „Враќањето на имот“ таму е опишано како „фундаментално начело на оваа Конвенција, а земјите-потписнички на конвенцијата ќе си овозможат една на друга најширока соработка и помош во тој поглед“.

Членовите 53, 54 и 55 содржат услови за признавање на налозите за конфискација помеѓу земјите, како и за механизмите преку кои се имплементираат тие налози. Имено, Членот 54 (1) с се повикува на преземање мерки за овозможување конфискација без кривична осуда во случаи кога сторителот не може да биде гонет поради смрт, бегство или отсуство или во други соодветни случаи. Член 57 предвидува враќање и ослободување од конфискуваниот имот.

Член 59 утврдува дека јурисдикциите треба да го земат предвид склучувањето на билатерални или мултилатерални договори или спогодби за подобрување на ефективност на меѓународната соработка за враќање на имот поврзан со кривични дела поврзани со корупција.

3.1.3. 40 Препораки на Работната група за финансиска акција (2012)

Работната група за финансиска акција (FATF) е меѓувладино тело за креирање на политики кое има за цел да постави стандарди и да промовира ефикасно спроведување на законски, регулаторни и оперативни мерки за борба против перење пари, финансирање на тероризам и сроден финансиски криминал. Овие стандарди, исто така, вклучуваат и мерки за враќање на имот. Препораките на FATF се признаен меѓународен стандард за борба против овие криминални активности, кој обезбедува релевантни алатки за борба против перењето на имотната корист стекната со корупција. Јурисдикциите од Западен Балкан не се членки на FATF, меѓутоа MONEYVAL (Комитет на експерти за евалуација на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам при Советот на Европа) е придружен член и тој ги спроведува евалуациите за Западен Балкан врз основа на стандардите на FATF.

³ Повеќе материјал може да се најде во Законодавниот и во Техничкиот водич на UNCAC:

https://www.unodc.org/pdf/corruption/CoC_LegislativeGuide.pdf

https://www.unodc.org/documents/corruption/Technical_Guide_UNCAC.pdf

Препораката бр. 38 содржи водечки стандарди за меѓународна соработка во фазата Меѓусебна правна помош (МПП) од меѓународната соработка за враќање на имот, во врска со замрзнување, заплена, управување, конфискација и поделба на имот. Земјите треба да осигураат дека имаат овластување да преземат „експедитивни акции“ кога ќе одговараат на барања во врска со враќање на имот. Ова вклучува одговарање на барања кои се засноваат на постапки за конфискација без кривична осуда, во рамките на националните закони, таму каде што е можно.

3.2. Регионално законодавство

3.2.1. Европска Конвенција на Советот на Европа за меѓусебна правна помош во кривични предмети 1959 (Конвенција MLA 1959)

Конвенцијата MLA 1959 поставува општи услови за меѓусебна правна помош помеѓу земјите-членки на Советот на Европа. Таа е најчесто користениот метод за меѓународна соработка и, кога станува збор за враќање на имот, може да се користи како основа за финансиска истрага за следење и идентификација на имот, како и како основа за барања за замрзнување, заплена и конфискација на имот.

3.2.2. Конвенција на Совет на Европа од 2005 за перење пари, откривање, заплена и конфискација на имотна корист прибавена со кривично дело и за финансирање на тероризам (Варшавската Конвенција)

Варшавската конвенција ја надополнува Стразбуршката конвенција од 1990 година за перење пари, откривање, заплена и конфискација на имотна корист прибавена со кривично дело (ETS 141) во врска со враќањето на имот. Поглавјето IV обезбедува сеопфатни одредби за сите аспекти на меѓународната соработка за враќање на имот, вклучувајќи и истраги за следење на имотот, пристап до финансиски податоци и следење на сметки, правна рамка за двете земји-баратели на информациите кои се потребни за поднесување барања и за земјите до кои е поднесено барањето за информациите што треба да ги обезбеди и за обезбедување на спонтани информации. Варшавската конвенција, исто така, содржи и одредби за извршување на налози за замрзнување, заплена и конфискација, вклучувајќи и налози за конфискација без кривична осуда, управување со имот и продажба на имот, во меѓународни случаи.

3.2.3. Кривично-правна конвенција за корупција од 1999 година (ETS No. 173) („Стразбуршка конвенција од 1999 год.“)

Конвенцијата за корупција на Советот на Европа не содржи подетални одредби за меѓународно враќање на имот. Сепак, Член 30 содржи многу корисни мерки за директна комуникација помеѓу надлежните органи во случај на итност, со паралелно испраќање на барања за меѓусебна правна помош (МПП) преку централните органи. Ова може да биде од големо значење кога се бара замрзнување и заплена на имот кој може брзо да исчезне.

3.3. Законодавство на Европската Унија

3.3.1 Рамковна одлука на Советот (2001/500/ЈНА) за перење пари, идентификување, следење, замрзнување, заплена и конфискација на инструменти и приноси од кривично дело. Таа ги содржи кривичните дела за кои треба да се примени конфискација и воведува конфискација на противвредност на имотната корист во паричен износ.

3.3.2 Рамковна одлука на Советот 2003/577/ЈНА од 22 јули 2003 за извршување на налози за замрзнување на имот или докази во Европската Унија. Го воведува принципот за меѓусебно признавање на налозите за замрзнување и заплена.

3.3.3 Рамковна одлука на Советот 2005/212/ЈНА од 24 февруари 2005 за конфискација на имотна корист, инструменти и имот прибавени со вршење на кривично дело. Оваа одлука овозможува конфискација на имот кој е пренесен на трето лице и проширена конфискација.

3.3.4 Рамковна одлука на Советот 2006/783/ЈНА од 6 октомври 2006 за примена на начелото за меѓусебно признавање на налози за конфискација. Го воведува начелото за меѓусебно признавање на налозите за конфискација.

3.3.5 Одлука на Советот на ЕУ 2007/845/ЈНА за соработка помеѓу Канцелариите за враќање на имот на земјите-членки на ЕУ во врска со следење на имот и идентификација на имотна корист од, или друг имот поврзан со, кривично дело („Одлука на Советот ARO“)

Одлуката на Советот 2007/845/ЈНА ги обврзува земјите-членки да постават или да назначат национални Канцеларии за враќање на имот („ARO“) како национални централни точки за контакт кои ќе олеснуваат, преку подобрена соработка, најбрзо можно следење на имот стекнат со криминал во рамки на ЕУ. Оваа одлука им овозможува на канцелариите да разменуваат информации и најуспешни практики, и на барање и спонтано, без оглед на нивниот статус (административен, правосуден или орган за спроведување на законот). Според оваа одлука, канцелариите (ARO) треба да разменуваат информации согласно условите кои се наведени во Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2006/960/ЈНА („Шведската иницијатива“) за поедноставување на размената на информации и разузнавање помеѓу агенциите на ЕУ за спроведување на законот, во однос на временските рамки во кои канцелариите мора да одговорат на барањата за следење имот. Таа се однесува и на барања направени врз основа на криминал и на барања на основа на граѓанска постапка, колку што е можно и дозволено според националните закони на земјата-членка. Таа нуди правна рамка за следење и идентификација на имот помеѓу Канцелариите на ЕУ, без оглед на статусот на канцеларијата во националните закони и независно од тоа дали канцеларијата е основана во рамки на административен, правосуден или орган за спроведување на законот.

3.3.6 Директива 2014/42/EU на Европскиот Парламент и на Советот од 3 април 2014 за замрзнување и конфискација на инструментите и имотната корист прибавени со кривично дело во Европската Унија. Директивата од 2014 година служи за поедноставување на Рамковните одлуки на Советот од 2001 и 2005 година. Исто така,

подетално ги разработува одредбите за конфискација на противвредност на имотната корист во паричен износ и одредбите за проширена конфискација. Воведува и одредби за конфискација на имот без кривична осуда, во случаи кога обвинетиот побегнал и не може да биде гонет поради болест.

3.3.7 Регулатива на ЕУ од 2018 год. 2018/1805/EU („Регулатива од 2018 год.”)

Регулативата на ЕУ 2018/1805/EU од 2018 год. беше воведена како појаснување на Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2003/577/JHA за меѓусебно признавање на налози за замрзнување имот и докази и на Рамковната одлука на Советот на ЕУ од 2006 год. 2006/783/JHA за меѓусебно признавање на налозите за конфискација. Како и нејзините две претходнички, Регулативата од 2018 година воспоставува систем за меѓусебно признавање на налозите за замрзнување и конфискација помеѓу земјите-членки на ЕУ, утврдувајќи кога треба да се признаат налозите за замрзнување и конфискација, како и ситуациите во кои земјите-членки на ЕУ може да одбијат признавање. Целта е да се охрабрат органите на земјата до која е упатено барањето (земјата-извршител) автоматски да ги признаваат налозите издадени од судот на земјата која го издава барањето (земјата-барател), и со тоа да се избегне долготрајниот процес на барање дополнителни налози од земјата-барател. Како анекс кон Регулативата е додаден образец за „потврда“ за замрзнување и конфискација. Земјата-барател го пополнува и преведува образецот кој треба да се прати до земјата-извршител, заедно со оригиналниот налог, иако тој не треба да се преведува. Регулативата содржи и одредби за управување со и ослободување од замрзнат и конфискуван имот, враќање на имотот на жртвите и компензација на жртвите. Исто така, во неа се земени предвид и обврските на земјите-членки кон засегнатите лица и достапните правни лекови. Регулативата не се применува за налози за замрзнување и конфискација на имот издадени во граѓанска или административна постапка и затоа ја исклучува граѓанската конфискација на имот без кривична осуда. Регулативата се применува за налози испратени на или по 19 декември 2020 година.

3.4. Санкции и листи

Голем број на меѓународни органи и институции издаваат листи на правни и физички лица или јурисдикции кои не се усогласуваат со „стандардите“ кои тие ги поставуваат. Овие листи или санкции многу често придонесуваат за забрзување на истрагите за кои е потребна меѓународна соработка за враќање на имот. Советот за безбедност на Обединетите Нации издава санкции со цел да „го обнови мирот и безбедноста“. Европската Унија води листа на правни и физички лица кои се предмет на меѓународни санкции. Во многу случаи, овие санкции наметнуваат обврска на финансискиот сектор да го замрзне имотот на тие правни и физички лица. Активностите на финансискиот сектор може да предизвикаат поднесување извештаи за сомнителни трансакции до националните Финансиски разузнавачки единици (FIU), што пак може да поттикне истрага за перење пари. Европската Комисија води консолидирана листа на лица, групи и правни субјекти кои се подложени на финансиски санкции. Европската Комисија ја одржува и ажурира базата на податоци, каде консолидираните листи на финансиски санкции кои се состојат од замрзнување на имот, се објавуваат во различни формати⁴.

⁴ <https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/consolidated-list-of-persons-groups-and-entities-subject-to-eu-financial-sanctions>

4. Меѓународни и регионални механизми за враќање на имот

Не е лесно да се постигне успешна меѓународна правосудна соработка. Кога станува збор за враќање на имот, варијациите во домашното законодавство, политиките, институциите и постапките ја отежнуваат ефикасната размена на информации. Секогаш постои можноста имотот за кој постои сомнеж дека се наоѓа во други јурисдикции кои не се земјата која гони, да биде преместен или скриен во трета земја или префрлен на трето лице, во обид да се скрие вистинскиот сопственик. Затоа, за ефикасна соработка за враќање на имот е потребна брза акција, со цел успешно да се применат претходно наведените меѓународни инструменти.

Соодветно е да се каже дека, во 1990-те години, враќањето на имот беше сè уште во своите почетоци и имаше многу малку меѓународна соработка за следење, идентификација, заплена и конфискација на бесправно стекнат имот во странство. Дури и во ретките случаи кога имаше соработка, замрзнување и конфискација беше барано со барања за меѓусебна правна помош дури во подоцнежните фази од истрагата, кога случаите веќе беа изнесени пред суд. На тој начин, сторителите имаа доволно време да го скријат или да се ослободат од имотот и затоа конфискацијата ретко беше успешна. Како резултат на оваа незадоволителна ситуација, беа воспоставени голем број на „формални“ и „неформални“ мрежи за помош конкретно во следење, замрзнување, заплена и конфискација на имот.

4.1. Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот CARIN и други меѓуагенциски мрежи за враќање имот (ARIN)

Што претставуваат меѓуагенциските мрежи за враќање на имот (ARIN)?

Меѓуагенциски мрежи за враќање имот (ARIN) се „неформални“ мрежи од контакти од правосудни агенции и агенции за спроведување на правото (обвинители, судии за прекршоци, судии, владини правни советници) кои се вклучени во сите аспекти од процесот на враќање на имот. Ова вклучува следење, замрзнување, заплена, управување, конфискација и ослободување од имот. Контактите ја олеснуваат меѓународната соработка за враќање на имот.

Меѓуагенциска мрежа за враќање на имотот од Камден - CARIN

CARIN е неформална мрежа од правосудни практичари и практичари за спроведување на правото, специјалисти во областа на следење, замрзнување, заплена и конфискација на имот. Таа е меѓуагенциска мрежа. Секоја земја-членка е застапувана од страна на службеник за спроведување на законот и судски вештак (обвинител, истражен судија, итн., во зависност од правниот систем).

Целта на CARIN е да се зголеми ефикасноста на напорите на земјите-членки, на основа на меѓуагенциска соработка и да се одземе нелегално стекнатиот имот од криминалците. Пред сè, тоа е оперативна мрежа, која постои за олеснување на оперативните барања во врска со случаите за враќање на имот.

Контактите од CARIN го поддржуваат комплетниот процес на враќање на имот, од почетокот на истрагата за конфискација, што вклучува следење на имот, до замрзнување и заплена, управување и конечна конфискација, вклучувајќи ја и секоја потребна поделба на имотот помеѓу јурисдикциите. Претставниците на земјите-членки на CARIN се нарекуваат „национални точки за контакт“. Сите зборуваат англиски јазик бидејќи англискиот е работен јазик на мрежата. Контактите од CARIN може да се контактираат директно преку телефон или електронска пошта.

Во моментот, CARIN има 54 регистрирани јурисдикции-членки, вклучувајќи ги и 28-те земји-членки на ЕУ и девет меѓународни организации. Исто така, таа е поврзана со останатите седум регионални меѓуагенциски мрежи (ARIN) за враќање на имот, низ целиот свет. Сите јурисдикции кои се членки на ПАИ се членови и на CARIN и имаат точки за контакт со CARIN.

Клучни цели на CARIN

Клучните цели на CARIN во исполнувањето на главната цел се:

- Воспоставување мрежа од точки за контакт;
- Фокусирање на имотната корист од сите кривични дела, во рамки на меѓународните обврски;
- Да се постави како центар за експертиза во сите аспекти од справувањето со бесправно стекнатата имотна корист;
- Да ја унапредува размената на информации и успешната пракса;
- Да дава препораки на органите како Европската Комисија и Советот на Европската Унија, во врска со сите аспекти од справувањето со бесправно стекнатата имотна корист;
- Да постапува како советодавна група на други соодветни органи;
- Да помага, каде што е можно, во обуките за сите аспекти од справувањето со бесправно стекнатата имотна корист;
- Да ја нагласи важноста од соработката со приватниот сектор во постигнувањето на целите;
- И да ги охрабри членовите да воспостават национални канцеларии за враќање на имот.

Концептот на мрежи за враќање на имот во стилот на CARIN се покажа како доста популарен меѓу јурисдикциите во други региони. Ова резултираше со воспоставување на седум други регионални меѓуагенциски мрежи за враќање на имот или т.н. ARIN-и по основањето на CARIN во 2004. Географската локација на тие мрежи е следна:

- 1) **CARIN** главно, но не и исклучиво, ја покрива Европа (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имотот од Камден). Доколку една јурисдикција сака да биде дел од групата ARIN, но во тој регион не постои таква мрежа, за почеток таа ќе се приклучи кон CARIN.
- 2) **ARIN-AP** (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Азија и Пацификот)

- 3) **ARIN-CARIB** (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Карибите)
- 4) **ARIN-EA** (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Источна Африка)
- 5) **ARIN-SA** (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Јужна Африка)
- 6) **ARIN-WA** (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Западна Африка)
- 7) **ARIN-WCA** (Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Западна и Централна Азија)
- 8) **RRAG** (Red de Recuperación de Activos de GAFILAT – за Латинска Америка)

Повеќе информации за историјатот, структурата и функционирањето на CARIN и другите ARIN-и, заедно со листа од јурисдикциите на нивните членки и за начинот на контакт со нивните Секретаријати, може да се најдат на www.carin-network.org.

Кој може да ја користи CARIN?

Овие мрежи се уникатни по тоа што се составени од контакти од правосудни агенции и агенции за спроведување на законот. Помош од CARIN може да бараат службеници за спроведување на законот (полиција/царина/други агенции за спроведување на законот), обвинител, судија за прекршоци или судија, или службеник од канцеларија за враќање на имот (ARO) или Канцеларија за управување со одземен имот (AMO).

Барања – од една јурисдикција-членка на CARIN до друга јурисдикција-членка на CARIN

Барањата за информации од практичари од една до друга јурисдикција-членка на CARIN мора првично да бидат направени преку контактот за CARIN, односно барањето да биде од земјата-барател до земјата-извршител. По првичниот контакт, истражителите и обвинителите можат директно да комуницираат со релевантната агенција во земјата-членка на CARIN до која е упатено барањето, доколку нема јазични бариери.

Барања – од јурисдикција-членка на CARIN до јурисдикција која не е членка на CARIN

Секоја ARIN е регионално автономна во однос на тоа како ќе се структурира самата и како ќе ја организира својата стратешка работа. Сепак, постои ефикасна соработка преку Секретаријатите на секоја од мрежите за оперативни цели. За да направи барање за информации до јурисдикција од друга ARIN, на пример од Романија (членка на CARIN) до Бразил (членка на RRAG), истражителот или обвинителот треба да испрати барање до контактот од романската CARIN кој пак го испраќа до Секретаријатот на CARIN преку електронска пошта. Секретаријатот на CARIN ќе го препрати тој и-мејл до Секретаријатот на другата ARIN, кој во овој случај е Секретаријатот на RRAG. Секретаријатот на RRAG ќе ги извести дали е можно да ги обезбеди побараните информации и кој од контактите во Бразил е во најдобра позиција да ги обезбеди информациите. Исто така, Секретаријатот ќе се занимава и со јазичните прашања и, доколку е потребно, ќе преведува пораки (на пример, RRAG е мрежа во која се говори на шпански јазик додека во CARIN се говори на англиски јазик). Секретаријатот на RRAG потоа го препраќа и-мејлот до соодветниот контакт на RRAG во Бразил. Откако ќе биде воспоставен овој првичен контакт, лицето кое го издава барањето може да ја продолжи комуникацијата директно со лицето до кое е упатено барањето, доколку нема јазични пречки.

За каков вид на барања може да се користат ARIN?

CARIN и другите ARIN може да се користат за унапредување на кој било аспект од процесот на враќање на имот, од следењето и идентификацијата на имотот, до замрзнување и заплена, управување, конфискација и конечното ослободување од и поделба на имотот.

Треба да се напомене дека некои од мрежите ARIN немаат воспоставено сопствени безбедни платформи за размена на оперативни барања за следење на имот или за размена на барања за извршување на налози за замрзнување и конфискација. ARIN треба да се користат за да се утврди каков вид на информации се достапни во друга јурисдикција и кои формални и безбедни канали треба да се користат за праќање и примање на таквите информации.

Кога треба да се користи CARIN

- Кога на земјата до која е упатено барањето, не ѝ е познат соодветен правен и сигурен канал.
На пример, доколку има барање за следење на имот, а јурисдикцијата до која е упатено барањето се наоѓа надвор од Европа и надвор од делокругот на платформата EU ARO (погледнете го делот за ARO-и подолу), може да не биде доволно јасно која правна основа или канал треба да се користи за да се испратат оперативните информации содржани во барањето (Интерпол, EGMONT FIU (Егмонт група на финансиски разузнавачки единици), формално барање за меѓусебна правна помош (МПП) итн). Со цел барањето да биде одговорено навремено и во целост, контактите на ARIN треба да го појаснат ова пред да ги испратат барањата.
- Доколку следењето, замрзнувањето, заплена или конфискацијата на имот е од голема итност или ако замрзнувањето или конфискацијата треба да се извршат на точно одреден датум.
- Доколку барањето е особено комплицирано, или поради обемот на работа или поради техничките аспекти на барањето.

4.2. Канцеларија за враќање на имот (ARO)**Што претставува Националната канцеларија за враќање на имот (ARO) во контекст на ЕУ?**

Во рамки на ЕУ, националната канцеларија за враќање на имот е канцеларија овластена за следење и идентификација на бесправно стекнат имот кој последователно може да стане предмет на налог за замрзнување, заплена, задржување, одземање или конфискација.

Основањето на Националните канцеларии за враќање на имот во сите 28 земји-членки (ЗЧ) на ЕУ го „формализираше“ неформалниот дел од CARIN за спроведување на правото, создавајќи правна основа за размена на барања за следење на имот (види во Одлука на

Советот на ЕУ 2007/845/ЈНА во врска со соработката помеѓу Канцелариите за враќање на имот во земјите-членки, на полето на следење и идентификација на имотна корист од, или друг имот поврзан со, кривично дело). Одлуката на Советот на ЕУ 2007/845/ЈНА („Одлуката за АРО“) ги обврзува земјите-членки на ЕУ да основаат или назначат национални Канцеларии за враќање на имот (АРО) како национални централни точки за контакт кои ќе го олеснуваат, преку зајакната соработка, следењето на бесправно стекнат имот на територијата на ЕУ. Одлуката им овозможува на канцелариите за враќање на имот (АРО) да разменуваат информации и успешни практики, и на барање и спонтано, независно од нивниот статус (административен, правосуден или орган за спроведување на правото).

Според видот на задачата која ја извршуваат, односно видот на истрагата, Канцелариите за враќање на имот најчесто се сместени во полициски структури во рамки на Министерството за внатрешни работи. Во јурисдикциите каде органите на прогонот имаат водечка улога во истрагата, канцелариите најчесто се сместени во рамки на јавното обвинителство на Министерството за правда. Во поретки случаи, јурисдикцијата може да основа независна централна канцеларија за враќање на имот. Во зависност од видот и чувствителноста на случаите кои ги работат (на пример, корупција во рамки на јавна функција), независните канцеларии за враќање на имот често се одвојуваат од другите органи на министерствата со цел да ја заштитат својата независност. Некои јурисдикции имаат усвоено национален пристап за АРО Канцеларии така што да можат да имаат две канцеларии АРО: полициска канцеларија за поддршка на процесот на истрага и обвинителска канцеларија за поддршка на замрзнување, заплена и конфискација, и во ретки случаи и управување со имотот. Постојат примери за национални канцеларии сместени во рамки на Финансиски разузнавачки единици (FIU), каде FIU е не-административна и полициска, обвинителска или хибридна FIU.

Кој може да ги користи Канцелариите за враќање на имот на ЕУ?

Барањата од и до Канцелариите за враќање на имот се прават од канцеларија до канцеларија, т.е. АРО во земјата-барател го испраќа барањето до АРО во земјата-извршител. Сепак, националните агенции за спроведување на правото и правосудните органи може да покренат барање до АРО, со испраќање на барање до нивната национална АРО.

За какви видови на барања се користат Канцелариите за враќање на имот на ЕУ?

Канцелариите за враќање на имот во ЕУ се користат за барања за финансиски истраги за прибирање информации за локацијата на имотот, во фазата на меѓусебна правна помош од истрагата. Во некои случаи, канцелариите АРО на ЕУ се исто така овластени и на национално ниво со добивање и спроведување на налози за конфискација. Во овој случај, од АРО може да биде побарана поддршка од страна на странски правосудни органи во изготвувањето на барања за МПП (меѓусебна правна помош).

Во некои случаи постои можност да се прати копија од барањето за МПП преку канал на ARO, паралелно со каналот пропишан од земјата-барател или земјата-извршител (на пример, централната власт).

ARO се користат за истраги засновани и на кривични постапки, и, колку е можно согласно националниот закон на земјата-членка на ЕУ, на граѓански постапки.

Како да се користи платформата за размена на информации на Канцелариите ARO на ЕУ

ARO на ЕУ имаат опција да ја користат безбедната платформа за размена на информации, управувана од Европол, наречена SIENA. Во повеќето вакви канцеларии на ЕУ се инсталирани терминали кои даваат директен пристап до платформата SIENA, со што овозможуваат директна размена на информации помеѓу канцелариите за целите на праќање и примање барања за следење на имот.

Според тоа, главната улога на ARO е олеснување на следењето и идентификацијата на нелегално стекната имотна корист. Управувањето со одземен имот не е споменато во овој член и затоа не претставува обврска според Одлуката на Советот за ARO. Меѓутоа, Одлуката за ARO поставува минимални стандарди, а земјите-членки имаат слобода да ги прошируваат задачите на нивните ARO да вклучуваат и активности за управување со одземен имот.

Надлежните органи во земјите надвор од ЕУ може да ги користат услугите на овие канцеларии за оперативни работи, со склучување договор со Европската полициска агенција, Европол. Европол ја управува електронската платформа за размена на информации (SIENA) која ја користат ARO во ЕУ.

Канцеларии за враќање на имот (ARO) надвор од ЕУ и повеќеагенциски пристап

Основањето на национална ARO сега е признаено на глобално ниво како добра пракса за зајакнување на активностите за прекугранично враќање на имот. Покрај основањето на ARO, јурисдикциите широм светот покажаа поголемо влијание во идентификувањето, замрзнувањето, заплената и одземањето на бесправно стекнатата имотна корист преку употреба на мултидисциплинарно работење. Овие ARO користат вработени од други агенции, со кои работат заедно и со кои ги спојуваат сопствените овластувања. Со цел да се подобри ефективностата и ефикасноста во таргетирањето на нелегално стекнатата имотна корист на национално ниво, голем број на јурисдикции имаат развиено структури кои овозможуваат мултидисциплинарно работење.

4.3. Европол

Европол е агенција на Европската Унија за соработка на полето на спроведување на законот. Иако е основана за поддршка на 28-те земји-членки на ЕУ во борбата против тероризмот, сајбер-криминалот и други сериозни форми на организиран криминал, таа работи и со многу партнерски земји кои не се членки на ЕУ и со меѓународни организации. Сите членки на Регионалната антикорупциска иницијатива (РАИ) имаат правна можност за оперативна соработка со Европол, или преку нивниот статус како земји-членки на ЕУ, или во рамки на договорите за оперативна соработка кои ги имаат склучено со Европол. Овие договори им овозможуваат на истражителите од земјите-членки на РАИ пристап до Канцелариите на ЕУ за враќање на имот, преку нивен Службеник за контакт со Европол, со користење на безбедната платформа за размена на информации, SIENA, која ја управува Европол. Покрај индивидуалните барања за следење на имот, Европол обезбедува и сеопфатна анализа на богатството на поединците вклучени во сериозни меѓународни кривични истраги, преку Проектот за анализа (AP) „Враќање на имот“. Исто така, Европол управува и со Секретаријатот на мрежата CARIN, која зазема клучна централна позиција и помага во финансиските истраги кои имаат за цел следење на имот. Таа се наоѓа во центарот и на европските ARIN контакти и на мрежата канцеларии на ЕУ за враќање на имот. Европол работи во рамки на сопствена законска рамка т.е. во рамки на Регулативата 2016/794 на Европскиот Парламент и на Советот од 11 мај 2016 која се однесува на Агенцијата на ЕУ за соработка на полето на спроведување на законот (Европол). Повеќе информации за Европол и неговите активности во врска со враќање на имот и во врска со CARIN може да се најдат на:

<https://www.europol.europa.eu/about-europol>

4.4. Европска правда (Eurojust)

Додека Европол е агенција на ЕУ за спроведување на законот, Европска правда е агенција за правосудна соработка во рамки на Европската Унија, која постои за подобрување на координацијата во истрагите и обвиненијата и за соработка помеѓу надлежните органи во земјите-членки. Поддршката која ја овозможува Европска правда во областа на враќање имот е особено корисна за олеснување на извршувањето на барањата за меѓународна меѓусебна правна помош за извршување на налози за замрзнување, заплена и конфискација, како и за помош во репатријацијата на имотот на жртвите. Паралелно со овластувањето за поддршка на земјите-членки на ЕУ, Европска правда има склучено голем број оперативни договори со трети земји. Тие договори обезбедуваат поддршка и соработка на Европска правда и со Албанија, Молдавија, Црна Гора и Северна Македонија⁵. Регулативата за Европска правда (Регулатива на Европскиот Парламент и на Советот за Агенцијата на Европската Унија за соработка на полето на правосудна соработка) обезбедува правна рамка за оваа соработка. Повеќе информации за Европска правда може да се најдат на :

<http://www.eurojust.europa.eu/Pages/home.aspx>

⁵ Договор за соработка помеѓу Србија и Европска правда е во фаза на чекање.

4.5. Европска правосудна мрежа (EJN)

Европската правосудна мрежа за кривични прашања (EJN) е мрежа од национални точки за контакт за олеснување на правосудната соработка за кривични прашања. Таа работи во рамки на сопственото европско законодавство т.е. Одлуката на Советот 2008/976/JHA од 16 декември 2008 за Европската правосудна мрежа (во понатамошниот текст „Одлука за EJN“).

Главната улога на контактните точки на EJN е олеснување на правосудната соработка за кривични прашања помеѓу земјите-членки на ЕУ. Тие помагаат во воспоставувањето на директен контакт помеѓу надлежните органи и обезбедуваат правни и практични информации, кои се потребни за изготвување на ефикасно барање за правосудна соработка. Секретаријатот на EJN, кој се наоѓа во Европска правда во Хаг, е одговорен за управувањето со EJN. Повеќе информации може да се најдат на:

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx.

EJN има развиено серија корисни онлајн трудови и алатки за помош при меѓународната соработка, вклучувајќи и соработка на полето на враќање имот. На пример, улогата на EJN и Европска правда е опишана во „заедничкиот труд“ насловен *Помош во меѓународната соработка во кривични предмети за практичари од областа (Заеднички труд)*. Целта на заедничкиот труд е да им помогне на правосудните практичари да одлучат дали треба да контактираат со EJN или Европска правда за помош во меѓународната соработка во кривични предмети. Заедничкиот труд на EJN е преведен на неколку јазици, вклучувајќи ги и јазиците од регионот на Западен Балкан. EJN, исто така, содржи и голем број на корисни алатки за идентификување на законските услови на локалните надлежни органи во барањето за правосудна соработка, образец за меѓусебна правна помош, правосудна библиотека, контактни точки и дава концизни и практични правни информации во врска со правосудната соработка за принудни мерки. Повеќе информации за EJN и сите достапни ресурси и алатки на EJN може да се најдат на:

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx

4.6. Група ЕГМОНТ (EGMONT)

Групата ЕГМОНТ е глобална мрежа од 159 финансиски разузнавачки единици (FIU) кои разменуваат финансиски информации преку безбедната мрежа на ЕГМОНТ. Главниот фокус на финансиските разузнавачки единици е борбата против перење пари и финансирање на тероризам. Тие претставуваат особено корисен извор на информации во врска со сомнителни извештаи за трансакции и сметки, како на пример, банкарски трансакциски сметки. Финансиските разузнавачки единици ја користат безбедната мрежа на ЕГМОНТ за безбедна размена на информации преку енкриптиран систем на електронска пошта. ЕГМОНТ овозможува размена на информации од една на друга финансиска разузнавачка единица, затоа, за да може да го користат овој канал, истражителите и обвинителите треба да контактираат првин со финансиската разузнавачка единица во сопствената земја. Повеќе информации за групата ЕГМОНТ може да се најдат на:

<https://egmontgroup.org/en/content/about>.

4.7. StAR (Иницијатива за враќање на украден имот)

Иницијативата за враќање на украден имот (StAR) како дел од глобалната мрежа на Интерпол од фокусни точки (GFPN) претставува листа на контактни точки кои се однесуваат конкретно на враќање на имот во случаи за борба против корупција. Овие контактни точки може да ги вклучуваат и контактните точки на ARIN или ARO. GFPN е основана со цел да им помогне на практичарите да ги надминат оперативните бариери поврзани со олеснувањето на репатријацијата на бесправно стекнатата имотна корист преку корупција, со обезбедување на безбедна платформа за размена на информации во врска со враќање на бесправно стекнат имот. Овластените службеници за спроведување на законот од секоја земја-членка (земји-членки на ИНТЕРПОЛ) се назначени како „Фокусни точки“ и се достапни да одговараат на директни барања за помош при враќање на имот од која било друга земја која ја користи безбедната мрежа за размена на информации на Интерпол, позната како I-SECOM. Непосредната стратешка цел на оваа иницијатива е да одговори на барањата за замрзнување, заплена, конфискација и враќање на украден имот. Постојана цел е да се олесни безбедната размена на чувствителни информации меѓу фокусните точки од агенциите за борба против корупцијата и за враќање на имот. Повеќе информации за тоа како да го контактирате Интерпол во врска со оваа платформа може да се најдат на:

<https://www.interpol.int/Crimes/Corruption/Asset-recovery>.

4.8. Интерпол

Интерпол, меѓународната организација за криминалистичка полиција (ICPO), е мрежа од 194 земји-членки, која е основана за олеснување на меѓународната полициска соработка. Организацијата работи во рамки на сопствен Устав и обезбедува безбедна платформа за размена на информации, која може да се користи за барања за следење на имот, за време на истражната фаза од враќањето на имотот. Безбедниот канал за комуникација I/24 е особено корисен за размена на оперативни информации надвор од Европската Унија. Ова претставува одлична опција кога CARIN и други контактни точки на ARIN воспоставиле првичен контакт со контактна точка на ARIN од друга јурисдикција, а барањата за следење имот влегуваат во фаза кога е потребна размена на оперативни информации. Контактните точки на CARIN/ARIN може да контактираат со Националното централно биро (NCB) на Интерпол и да побараат помош во форма на испраќање информации за случајот до друга контактна точка на CARIN/ARIN преку националното централно биро во земјата до која е упатено барањето, откако ќе биде воспоставен првичен контакт преку релевантната мрежа на ARIN. Ова ќе овозможи законски и безбеден пренос на оперативни информации. Повеќе информации за Интерпол може да се најдат на :

<https://www.interpol.int>.

4.9. Службеници за контакт / Дипломатски канали

Барањата за следење на имот и спроведување на налози за замрзнување, заплена и конфискација може да се праќаат и преку Службеници за контакт или амбасади, за да биде загарантиран нивниот законски и безбеден пренос.

5. Меѓународно следење на имот

Четвртото поглавје од Прирачникот ги опишува најчесто користените регионални и меѓународни канали за меѓународно следење на имот. За 9-те земји-членки на РАИ од Балканот тие канали се Мрежата на ЕУ на Канцеларии за враќање имот (преку Европол), мрежата CARIN, Интерпол и Иницијативата за враќање на украден имот (StAR) на Глобалната мрежа на Интерпол на фокусни точки (GFPN). Без оглед на тоа кој канал ќе биде користен, постојат три важни правила:

1. **Избегнувајте истрага без вистински докази (т.н. „fishing expeditions“).** Испраќајте барање за следење на имот само кога имате причини да верувате дека имотот кој го барате може да биде лоциран во земјата до која го упатувате барањето. На пример, осомничениот или членови на неговото семејство или пак соработници, можеби често патуваат во земјата до која е испратено барањето, можеби имаат семејство или бизнис во таа земја, или можеби имате други информации или докази кои укажуваат на тоа дека имотот кој му припаѓа или со кој управува вашиот осомничен, се наоѓа во земјата до која го упатувате барањето.
2. **Кога ќе изберете еден канал за комуникација, придржувајте се до него.** Не испраќајте го истото барање преку повеќе канали, освен ако немате некоја причина за тоа. Во ваков случај, објаснете дека веќе сте користеле и друг канал. Дуплирањето на работата ќе ја исфрустрира земјата до која го праќате барањето и треба да се избегнува.
3. **Добро подгответе го барањето за следење на имот.** Следете ги структурите наведени во Анекс А и Б од „Шведската иницијатива“ (Рамковна одлука на Советот на ЕУ 2006/960/ЈНА (Шведска иницијатива) за поедноставување на размената на информации и разузнавање помеѓу агенциите на ЕУ за спроведување на правото) (види Анекс).

5.1. Кога да се направи барање за меѓународно следење на имот

Кога правите меѓународно барање за следење на имот, кој потоа може да подлежи на замрзнување, заплена и конфискација, прво земете ја предвид фазата од кривичната и финансиската истрага. Во зависност од тоа во која фаза е случајот, пред апсење, по апсење или по обвинителна пресуда, може да влијае на потребата за итно или тајно барање, а според тоа и на каналот кој ќе го изберете. Ако случајот е во фазата по обвинителна пресуда, обвинетиот е веќе свесен дека надлежните органи ќе го бараат неговиот имот. Во тој случај, брзината не е толку важна, бидејќи постои добра можност дека сопственикот на имотот веќе го има преместено, сокриено или остварено неговото богатство. Како правило изведено од најуспешните примери, финансиската истрага за следење на имот за последователна конфискација треба да започне што е можно порано во фазата пред апсење, паралелно со кривичната истрага, од страна на специјални искусни финансиски истражители. Барањата за следење на имот треба да започнат веднаш штом истражителите и обвинителите ќе утврдат дека имотот кој подоцна ќе треба да се конфискува, е преместен во друга јурисдикција.

5.2. Како да одлучите кој канал да го користите

Изборот на најефективен канал за меѓународно следење на имот ќе зависи од повеќе фактори. Овие фактори се толку различни што финансискиот истражител или обвинител од земјата која го издава барањето, не може реално да ги знае сите опции во сите јурисдикции со кои ќе работи. Овие фактори го вклучуваат следново:

- Дали собираете разузнавачки информации или докази (неформално барање за меѓусебна правна помош или формално барање за меѓусебна правна помош)
- Дали двете земји, и земјата-барател и земјата-извршител, се земји-членки на ЕУ или не
- Законодавството или политиките во земјата-извршител во врска со можноста за пристап до базите на податоци без потреба од принудни мерки (можеби ќе биде потребна меѓусебна правна помош (МПП))
- Институционалната рамка на двете земји, и на земјата-барател и на земјата-извршител (која агенција или орган ги има потребните информации)
- Видот на кривичното дело кое е под истрага (корупција, перење пари итн.).

Токму овие варијации се причината за основање на мрежите како CARIN. Има случаи кога некои јурисдикции се попопуларни од други кај криминалците за инвестирање на нивното нелегално стекнато богатство, на пример кога купуваат куќи избираат земји со потопла клима. Во тој случај, барањата од одреден вид до таквите јурисдикции ќе бидат правени на посистематски начин, а со тоа ќе биде појасно и кој канал треба да се користи.

На крајот, за да се изврши конфискацијата, судот од земјата-барател ќе бара докази за постоењето на имот, кои треба да се обезбедат со барање врз основа на Договорот за меѓусебна правна помош. Сепак, добра пракса е пред да се направи формално барање за меѓусебна правна помош, првин на неформален начин да се идентификува дека имотот се наоѓа во друга јурисдикција, со користење на достапните неформални канали. Всушност, некои јурисдикции и инсистираат на тоа барањето прво да биде разгледано со националната Канцеларија за враќање имот, пред да се издаде барање за меѓусебна правна помош за следење на имотот.

Во продолжение следува општ водич за истражителите за тоа кои мрежи и канали треба да ги користат за неформални барања за меѓусебна правна помош за следење имот. Сепак, доколку истражителите и обвинителите не се сигурни, треба да контактираат со контактните точки на CARIN за тоа која е најдобрата опција.

Барање помеѓу две земји-членки на ЕУ

Каналите на Канцелариите за враќање на имот (ARO)

Барањата за следење имот помеѓу земји-членки на ЕУ најдобро се олеснуваат со користење на каналите на Канцелариите на ЕУ за враќање имот. Кога подготвувате или одговарате на барање за следење имот, користете ги или образците дадени во Анекс А (одговор од земјата-извршител) или во Анекс Б (барање од земјата-барател) од Шведската иницијатива, или следете ги структурите дадени во Анекс А и Б од Шведската иницијатива за да се осигурате дека барањето ги содржи барем оние информации кои се потребни според овие образци (види Анекс). За земјите

кои не се членки на ЕУ, образците А и Б се исто така корисен водич за да се осигурате дека, кога правите барања за меѓусебна правна помош за следење на имот, на пример преку каналите на Европол и Интерпол, барањето ги содржи сите потребни информации. Платформата на Европол за размена на информации, SIENA, електронски ги поврзува Канцелариите на ЕУ за враќање на имот. На тој начин, барањата за следење имот може да се разменуваат брзо и безбедно.

5.3. Пример на случај А: Користење на каналите на Канцелариите за враќање имот (ARO) за барање за следење имот

Вие сте финансиски истражител од јурисдикција на ЕУ која во моментот спроведува истрага за активностите на Макс РУСУ и неговиот соработник Вадим САНДУ (двајцата граѓани на вашата земја) поради сомнение за шверц на дрога и перење пари.

По апсењето на РУСУ, беше извршен претрес на неговата домашна адреса. При претресот беше одземена документација што укажува дека РУСУ е акционер на компанијата Madame Blanc R.S.J., регистрирана во Франција.

Истрагата е во фазата по апсење, а за двајцата осомничени кои чекаат судење, судот одредил кауција.

Според тоа, имате некои индикации дека РУСУ го инвестирал својот профит од трговијата со дрога во Франција.

Барање од Канцеларијата за враќање на имот

АНЕКС Б

ОБРАЗЕЦ ЗА БАРАЊЕ ЗА РАЗМЕНА НА ИНФОРМАЦИИ СПОРЕД РАМКОВНАТА ОДЛУКА НА СОВЕТОТ 2006/960/ЈНА ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ИНФОРМАЦИИ И РАЗУЗНАВАЊЕ ОД СТРАНА НА ЗЕМЈАТА-ЧЛЕНКА КОЈА ГО ИЗДАВА БАРАЊЕТО

Овој образец ќе се користи при барањето информации и разузнавање согласно
Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

I — Административни информации

Орган кој го издава барањето (име, адреса, телефон, факс, e-mail, земја-членка):	Канцеларија за враќање на имот [Јурисдикција, адреса, телефон, факс, e-mail на земјата-членка на ЕУ која го издава барањето]			
Податоци за агентот кој ја врши постапката (опционално):	<i>Доколку барањето е испратено преку друга единица, внесете го името тука</i>			
До земјата-членка:	Франција			
Датум и време на барањето:	01/06/2019 во 14:30 ч.			
Референтен број на барањето:	ABC1234/16			
Претходни барања				
☒ Ова е прво барање за овој случај				
☐ За овој случај имало и претходни барања				
Претходно(и) барање(а)			Одговор(и)	
	Датум	Референтен број (во земјата-барател)	Датум	Референтен број (во земјата-извршител)
1.				
2.				
3.				
4.				

Доколку барањето е испратено до повеќе органи во земјата-членка до која е испратено барањето, Ве молиме наведете ги сите користени канали:

☐ ENU/Службеник за контакт на Европол	☐ За информации	☐ За извршување
☐ Национално централно биро на Интерпол	☐ За информации	☐ За извршување
☐ Sirene	☐ За информации	☐ За извршување
☐ Службеник за контакт	☐ За информации	☐ За извршување
☐ Друго (Ве молиме наведете):	☐ За информации	☐ За извршување

Доколку истото барање е испратено до други земји-членки, Ве молиме наведете ги тие земји-членки како и каналите кои се користени (опционално)

II — Временски ограничувања

Потсетник: временски ограничувања според Член 4 од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

A — Кривичното дело спаѓа под Член 2(2) од Рамковната одлука 2002/584/ЈНА
и

побараните информации или разузнавачки податоци се чуваат во база на податоци до која директен пристап имаат органите за спроведување на законот

➔ Барањето е итно	➔ Временско ограничување: 8 часа со можност за одложување
➔ Барањето не е итно	➔ Временско ограничување: 1 недела

Б — Други случаи: ➔ Временско ограничување: 14 дена

**Вид на кривично(и) дело(а) или криминална(и) активност(и)
кои се истражуваат**

Опис на околностите под кои било извршено кривичното дело (или кривичните дела), вклучувајќи го времето, местото и степенот на учество во кривичното дело на лицето кое е предмет на барањето за информации и разузнавачки податоци

Макс РУСУ и неговиот соработник Вадим САНДУ се предмет на долга истрага водена од страна на [име на агенцијата или органот и земјата] во врска со увоз и дистрибуција на големи количини на кокаин во [Вашата земја] и за перење на имотната корист од нивната криминална активност во периодот помеѓу јануари 2017 и мај 2019. На 01/06/2019 против двата субјекти беа покренати обвиненија за шверц на дрога и перење пари и во моментот тие се во притвор и чекаат судење на 01/09/2019.

Налог за замрзнување на средствата е издаден и за двата тужени, а во тек е истрага за конфискација. Со цел да идентификува некаков имот, Канцеларијата за враќање на имот моментално спроведува финансиска истрага за финансиската состојба на Макс РУСУ и неговиот соработник Вадим САНДУ за да го утврди надоместливиот износ врз основа на општото кривично минато на тужениот.

Вид на кривичното дело(кривичните дела)

A — Примена на Член 4(1) или 4(3) од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

- A. 1. Кривичното дело е казниво со максимална затворска казна од најмалку три години во земјата-членка која го издава барањето

И

A.2. Кривичното дело е едно (или повеќе) од следниве:

☐ Учество во криминална организација	☒ Перење на имот стекнат преку криминал
☐ Тероризам	☐ Трговија со луѓе
☐ Фалсификување на валути, вклучувајќи го и еврото	☐ Компјутерски криминал
☐ Сексуална злоупотреба на деца и детска порнографија	☐ Криминал во животната средина, вклучувајќи нелегална трговија со загрозувани животински и растителни видови и подвидови
☒ Нелегална трговија со опојни дроги и психотропни супстанции	☐ Помагање при недозволен влез и престој на странци
☐ Нелегална трговија со оружје, муниција и експлозивни	☐ Убиство, тешки телесни повреди
☐ Корупција	☐ Недозволена трговија со човечки органи и ткива
☐ Измама, вклучувајќи ја и онаа измаза која ги засега финансиските интереси на Европските заедници, според значењето на Конвенцијата од 26 јули 1995 за заштита на финансиските интереси на Европските заедници	☐ Киднапирање, незаконско задржување и земање заложници
☐ Организиран или вооружен грабеж	☐ Расизам и ксенофобија
☐ Недозволена трговија со културни добра, вклучувајќи антиквитети и уметнички дела	☐ Недозволена трговија со нуклеарни и радиоактивни материји
☐ Финансиска измама	☐ Трговија со украдени возила
☐ Рекетирање и изнуда	☐ Силување
☐ Фалсификување и пиратерија на производи	☐ Подметнување пожар
☐ Фалсификување на службени/ административни документи и нивна трговија	☐ Кривични дела во рамки на надлежноста на Меѓународниот Кривичен Суд
☐ Фалсификување на платежни средства	☐ Незаконско заплenuвање на воздухопловни средства/бродови
☐ Недозволена трговија со хормонски супстанции и други поттикнувачи на раст	☐ Саботажа

→ Според тоа, кривичното дело спаѓа под Член 2(2) од Рамковната одлука 2002/584/ЈНА-> Член 4(1) (итни случаи) и 4(3) (не-итни случаи) од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА ќе се применуваат во однос на временското ограничување за одговор на барањето

Или

- Б — Кривичното дело(а) не е(се) опфатени под наведеното во делот А.
Во тој случај, опис на кривичното дело(а):

Наведете ја целта за која ги барате информациите или разузнавањето

Разузнавачки цели само во оваа фаза, како дел од финансиска истрага за имотот кој е во сопственост на тужените

Поврзаност помеѓу целта за која се побарани информациите или разузнавањето и лицето кое е предмет на информациите или разузнавањето

При обвинение, лицата ќе бидат предмет на мерката конфискација, затоа е потребен финансиски профил на нивниот имот

Идентитет(и) (колку што е познато) на лицето(а) кое(и) е(се) главен предмет на кривичната истрага или кривичната разузнавачка операција која е дел од барањето за информации или разузнавачки податоци

Макс РУСУ, роден на 04/12/1965,
државјанство, матичен број,
број на пасош, адреса

Вадим САНДУ, роден на 18/12/1965,
државјанство, матичен број,
број на пасош, адреса

Причини поради кои сметате дека информациите или разузнавањето се во земјата-членка до која е упатено барањето

По апсењето на РУСУ, беше извршен претрес на неговата домашна адреса. При претресот беше запленета документација која содржи индикации дека РУСУ е акционер на компанијата Madame Blanc R.S.J, регистрирана во Франција.

Бидејќи постојат сомнежи дека дека двете лица се вмешани во перење на средствата од нивните активности поврзани со трговија на дрога, побарано е следење на имотот во Франција и за двајцата тужени.

Ограничувања на користењето на информациите содржани во ова барање за цели различни од оние за кои е доставено барањето или за спречување на непосредна и сериозна закана за јавната безбедност

- одобрено користење
- одобрено користење, но не споменувајте го давателот на информации
- не е дозволено користење на информациите без овластување од давателот на информациите
- не е дозволено користење на информациите

Побарана Е итност

НЕ Е побарана итност

Основа за итност (на пр.: осомничените се во притвор, случајот треба да биде изнесен пред суд пред точно определен датум):

Побарани информации или разузнавање

Барање за пребарување на имот во сопственост на двете тужени лица во сите регистри и бази на податоци.

Побарани се информации за каков било имот, на пример недвижен имот, возила, финансиски сметки и фирми.

Особено се бара проверка на компанијата Madame Blanc R.S.J, регистрирана во Франција, бидејќи според разузнавачките информации РУСУ е акционер на оваа компанија. Ве молиме, обезбедете детали за директорите и секретарите на компанијата, производите со кои тргува и годишниот обрт на компанијата.

Барање од земја-членка на ЕУ до јурисдикција која не е членка на ЕУ

Канцелариите за враќање на имот во ЕУ може да изготвуваат барања за следење на имот преку Службениците за контакт на Европол од сите балкански земји-членки на ПАИ кои не се членки на ЕУ. Рамковната одлука на Советот на ЕУ т.н. Шведска иницијатива, не важи за трети земји. Сепак, како добра пракса, земјите-членки на ЕУ, кога подготвуваат и одговараат на барање за следење на имот, можат да ги користат образците дадени во Анекс А (одговор од земјата-извршител) или Анекс Б (барање од земјата-барател) од Шведската иницијатива, или да ги следат структурите дадени во Анекс А и Б од Шведската иницијатива, за да се осигураат дека барањето ги содржи барем оние информации наведени во тие формулари (види Анекс). Платформата на Европол за размена на информации, SIENA, електронски ги поврзува земјите-членки на ЕУ и третите земји кои имаат пристап до системот. На тој начин, барањата за следење на имот може да се разменуваат брзо и безбедно. Голем број на Службеници за контакт на Европол од балканските земји сега имаат пристап до системот SIENA, што овозможува безбедна платформа за размена на барања за следење на имот.

Барање од јурисдикција која не е членка на ЕУ до земја која не е членка на ЕУ

Кога се прави барање надвор од правната и институционалната рамка на ЕУ, најчесто користениот безбеден канал за следење имот е Интерпол. Меѓутоа, пред да се испрати барање преку Националното централно биро на Интерпол, јурисдикциите-подносителите на барањето треба да поднесат првично барање преку каналите на CARIN/ARIN и да наведат дека барањето ќе биде испратено. Барањата треба да бидат јасно испратени до конкретниот контакт на CARIN / ARIN.

5.4. Пример на случај Б: Користење на мрежите CARIN и други ARIN-и за праќање на барање за следење на имот

Вие сте финансиски истражител кој спроведува финансиска истрага за активностите на Макс РУСУ и неговиот соработник Вадим САНДУ (и двајцата државјани на Вашата земја) поради сомнение за трговија со дрога и перење пари.

Во текот на кривичната истрага извршен е претрес на домашната адреса на САНДУ. При претресот заплени се голем број авионски бординг билети за Австралија. Сите се на име на САНДУ како патник. Најдени се и голем број фотографии од луксузни вили во Австралија, со скапи паркирани возила.

Истрагата е во фазата по апсење, а на двајцата тужени им е одредена кауција и чекаат судење.

Според тоа, вие се сомневате дека САНДУ често патува во Австралија и постојат индикации дека можеби го инвестирал профитот од трговијата со дрога во оваа земја.

Барање преку e-mail од истражниот тим до нивниот контакт од CARIN:

E-mail од: [Вие]

До: [Вашиот контакт во CARIN]

Датум: [xx/xx/xx]

Предмет: Барање за следење имот од CARIN до Австралија – Референтен број
xxxx

Почитувани [Вашиот контакт во CARIN]

Моето име е [xxxx] и работам во одделот [xxx] во [xxxx]. Моите детали за контакт се [xxxx].

Во моментов спроведувам финансиска истрага за две машки лица под сомнение за трговија со дрога и перење пари. Истрагата е во фазата по апсење.

По приемот на документите најдени при претресот на просториите, имам разубавачки информации кои укажуваат дека средствата на еден од осомничените се инвестирани во Австралија.

Затоа, сакам да направам **барање за следење на имот** до органите во Австралија за пребарување на нивните бази на податоци, особено во врска со недвижен имот, банкарски сметки и возила.

Ве замолувам, можете ли да го прашате контактот од австралиската CARIN за совет за најсоодветниот начин на спроведување на ова барање, како и до кого треба да биде испратено?

Одговор од контактот од CARIN во земјата-барател до истражниот тим:

E-mail од: [Вашиот контакт во CARIN]

До: [Вие]

Датум: [хх/хх/хх]

Предмет: RE: Барање за следење на имот до CARIN во Австралија референтен број хххх

Почитувани [Вие]

Подолу може да го прочитате одговорот од [контактот од австралиската CARIN] во врска со случајот со реф. бр.: хххх

Почитувани [Вашиот контакт во CARIN]

Нашата Национална Канцеларија за одземање на имот во Канбера се занимава со барања за истрага и следење на имот од странски јурисдикции.

Недвижен имот и возила:

Не е потребно официјално барање за меѓусебна правна помош за следење имот кога станува збор за недвижен имот и возила. Испратете го Вашето барање преку Националното централно биро на Интерпол во Австралија, со назнака до г. хххх, (телефонски број/e-mail адреса) Тим за следење на имот, Национална канцеларија за одземање имот, Канбера.

Очекувајте одговор во рок од еден месец. Доколку барањето е итно, означете го како „ИТНО“ и контактирајте ме веднаш штом ќе го испратите до Националното централно биро на Интерпол. Јас ќе се погрижам да добие приоритет во разгледувањето.

Банкарски сметки:

За информации за постоење на банкарски сметки, Ве молиме користете го каналот на Финансиските разузнавачки единици (FIU). Меѓутоа, во овој случај, потребно е да испратите барање за Меѓусебна правна помош преку нашиот Централен Орган за информации за какви било финансиски трансакции поврзани со сметка во Австралија.

Со почит,

[Контакт во австралиската CARIN]

5.5. Пример на случај В: Барање за следење на имот до Интерпол

Барање до Интерпол

ДАТУМ и ВРЕМЕ на барањето

22/11/2016 во 14:40 ч.

ОД

Орган-подносител на барањето [назив на Вашата агенција]

Име: [Ваше име]

Орган [Ваша агенција]

Детали за контакт [Адреса на Вашата агенција, ваш телефонски број, број на факс & e-mail адреса]

Референтен број [Референтен број на барањето од Вашата агенција]

ДО

Јурисдикција до која се поднесува барањето: Австралија

Орган до кој се поднесува барањето: Национална канцеларија за одземање имот, Канбера

Да се достави до: г. xxxx, (телефонски број/ e-mail адреса) Тим за следење на имот

Кривично дело: Сомнение за трговија со дрога и перење пари

Осомничени:

1.

Име: Макс РУСУ

Алијас: нема

Датум на раѓање: 04/12/1965

Државјанство:

Последна позната адреса: [назив и број на зграда, улица, град, поштенски код, држава]

Претходни адреси:

Број на пасош:

Матичен број:

2.

Име: Вадим САНДУ

Алијас: нема

Датум на раѓање: 18/12/1965

Државјанство:

Последна позната адреса: [назив и број на зграда, улица, град, поштенски код, држава]

Претходни адреси

Број на пасош:

Матичен број:

БАРАЊЕ: Барање за следење на каков било имот или средства кои се во сопственост или контролирани од осомничените лица 1 и 2 за последователно задржување и конфискација. Доколку биде идентификуван некаков имот, ќе биде испратено барање за Меѓусебна правна помош преку Централниот орган до Австралија, со цел тие информации да се користат како докази.

Макс РУСУ и неговиот соработник Вадим САНДУ се предмет на долга истрага која ја спроведува [назив на агенција или орган и земјата] во врска со увоз и дистрибуција на големи количини на кокаин во [Вашата земја] и перење на имотната корист прибавена преку криминална активност, во периодот помеѓу јануари 2017 и мај 2019. На 01/06/2019 против двајцата осомничени беа покренати обвиненија за трговија со дрога и перење пари и во моментот тие се во притвор и чекаат судење на 01/09/2019.

Налог за задржување на имотот е издаден од страна на судот и за двете тужени лица и се чека истрага за конфискација. Со цел да се идентификува некаков имот, Канцеларијата за враќање на имот во моментот спроведува финансиска истрага за финансиската состојба на Макс РУСУ и неговиот соработник Вадим САНДУ за утврдување на надоместливиот износ врз основа на криминалното минато на тужените.

Во текот на кривичната истрага, беше извршен претрес на домашната адреса на САНДУ. При претресот беа запленети голем број на авионски бординг билети до Сиднеј, Австралија. Сите се на име на САНДУ, како патник. Имаше и голем број на фотографии од луксузни австралиски вили и паркирани скапи возила (слики во прилог).

Бидејќи САНДУ често патува за Австралија, постои сомнеж дека САНДУ и/или РУСУ можеби го инвестирале својот профит добиен од трговија со дрога и перење пари во Вашата земја.

Побарано е пребарување на сите достапни бази на податоци и регистри за да се открие дали некој од осомничените поседува имот во Австралија, особено недвижен имот и возила.

Откако имотот ќе биде следен и идентификуван со користење на можностите за меѓусебна правна помош, како на пример CARIN, Канцелариите за враќање имот или Интерпол, барањата кои се засноваат на спогодбите за меѓусебна правна помош треба да се користат за формално да се добијат информации за нивната локација. Исто така, меѓусебната правна помош треба да се користи и за добивање на подетални информации за локацијата и износот на имотот во случаи за кои се потребни принудни мерки, како што е пребарување на простории и пристап до финансиски или други информации, преку налог за претрес на документи.

6. Заеднички истражни тимови (ЗИТ)

Меѓународните стандарди ја препознаваат вредноста од формирањето на заеднички истражни тимови (ЗИТ) за целите на прекугранични истраги. Ова е особено корисно во случаите каде едно кривично дело или организирана криминална група засегаат повеќе јурисдикции. Интерпретативната забелешка 16 од препораката бр. 40 на Работната група за финансиска акција (FATF) за меѓународна соработка, сугерира дека органите за спроведување на законот треба да бидат во можност да формираат заеднички истражни тимови кои ќе спроведуваат заеднички истраги. До неодамна, заедничките истражни тимови беа формирани само за потпомагање на кривичната истрага. Финансискиот аспект од истрагата често беше забораван или не беше вклучуван во работата на ЗИТ. Ова почнува да се менува и балканските јурисдикции ќе имаат придобивки од приклучувањето кон овој тренд, со тоа што ќе се осигураат дека во секој договор за ЗИТ за целите на следење на имот ќе биде вклучена и финансиска истрага.

Ова поглавје содржи информации во врска со Заедничките истражни тимови за земјите-членки на ЕУ и трети земји, во контекст на одредбите содржани во Рамковната одлука на Советот на ЕУ од 13 јуни 2002 (2) за заеднички истражни тимови и Резолуцијата на Советот за модел на договор за формирање на заеднички истражни тимови (ЗИТ) (2017/C 18/01).

Што претставува ЗИТ?

Заеднички истражен тим (ЗИТ) е меѓународен тим формиран преку заеднички договор помеѓу надлежните органи на најмалку две земји-членки на ЕУ, со цел истражување на меѓународен кривичен случај. Еден ЗИТ може да вклучува претставници и од земји надвор од ЕУ, кои се нарекуваат трети земји.

Земјите-членки кои се вклучени во формирањето на ЗИТ, одлучуваат за неговиот состав, цел и времетраење. Членовите на ЗИТ кои не се од земјата во која тимот ги врши своите активности се сметаат за „привремено распоредени“ во тимот. Тие може да вршат задолженија во согласност со законите на земјата-членка каде што работи тимот.

Заедничките истражни тимови не ги заменуваат или менуваат националните закони и не претставуваат замена за соработката преку барања. Сепак, ЗИТ е моќна и ефективна алатка за овозможување на непречена и лесна соработка кога:

- Националното кривично гонење бара тешка и исцрпна истрага која вклучува врски со други земји-членки.
- Голем број земји-членки спроведуваат истраги за кривични дела во кои природата на случајот бара овие држави да иницираат координирани и усогласени дејства со вклучените земји-членки.

ЗИТ им овозможува на своите членови:

- Директно да споделуваат информации едни со други без потреба од бројни формални барања за меѓусебна правна помош
- Да бараат истражни мерки директно меѓу членовите на тимот, без да се откажат од потребата од барања за меѓусебна правна помош. Ова се однесува и на барањата за принудни мерки
- Да бидат присутни на домашни претреси и испитувања во рамките на сите вклучени јурисдикции, помагајќи да се надминат јазичните бариери.
- Да ги координираат напорите на самото место и неформално да разменуваат експертско знаење
- Да изградат взаемна доверба помеѓу практичарите од различни јурисдикции кои работат заедно и одлучуваат за стратегиите на истрага и гонење
- Да добиваат директна поддршка и помош од Европол и Европавда
- Да обезбедат потенцијално достапно финансирање.

Вклученост на трети земји во ЗИТ на ЕУ

Понекогаш, еден ЗИТ може да вклучува и трета земја (земја надвор од Европската Унија). Тоа е можно кога постои правна основа за соработка помеѓу одредена земја-членка или повеќе земји-членки и трета земја. Оваа правна основа за ЗИТ може да биде во форма на:

- Меѓународен правен инструмент
- Билатерален договор
- Мултилатерален договор
- Национално законодавство.

Примери за соодветна правна основа за ЗИТ помеѓу земја-членка на ЕУ и трета земја:

- Втор дополнителен протокол кон Конвенцијата на Советот на Европа за меѓусебна правна помош за кривични предмети од 20 април 1959 (Член 20)
- Конвенција на ОН против транснационален организиран криминал, 15 ноември 2000 (Член 19);
- Конвенција за заедничка помош и соработка помеѓу царинските управи (Конвенција II од Неапол), 18 декември 1997 (Член 24)
- Конвенција за полициска соработка во Југоисточна Европа (PCC SEE) 5 мај 2006 (Член 27).

Кога треба да се користи ЗИТ

Не постои едноставно правило за тоа кога треба да се формира ЗИТ, а кога треба да се користат традиционални методи за меѓународна соработка помеѓу земјите.⁶

⁶ Законите за ЗИТ и Прирачникот за ЗИТ составени од страна на Европавда и Европол содржат обемни препораки за тоа кога треба да се формира ЗИТ.

Откако ќе биде формиран еден ЗИТ, не постои услов за континуирано праќање на барања за меѓусебна правна помош помеѓу земјите за соработка. Договорот обезбедува севкупна правна основа за спроведување на бројни барања, вклучувајќи финансиски прашања, ако тоа е предвидено со договорот. Тој обезбедува рамка во која јурисдикциите треба да работат на конкретни кривични случаи за конкретна цел. Затоа, ЗИТ често се најдобра опција за посериозни и сложени истраги, кои бараат брза и непречена координација и размена на голем број досиеја, документи и веројатно и докази, во подолг временски период. Не е корисно да се користи ЗИТ за случај за кој е потребно една или две истражни акции во друга земја во текот на неколку недели.

Структура на ЗИТ

Поради нивната транснационална природа, ЗИТ-и имаат одредени карактеристики кои се разликуваат од оние на националните истраги и со тоа го олеснуваат спроведувањето на меѓународна истрага. Ова особено е случај во размената на информации и заштита на податоци, во ракувањето и достапноста на доказите, во начинот на кој ЗИТ-и се оценуваат по завршување и по начинот на кој се финансирани.

Оперативна фаза на ЗИТ

Во текот на оперативната фаза на еден ЗИТ, размената на информации помеѓу членовите на различни јурисдикции се одвива на истата основа на која би се одвивала и доколку сите вклучени лица се од иста јурисдикција. Лицата од различни јурисдикции споделуваат информации кои потекнуваат од нивните земји. Не мора да се издаваат вообичаените барања за меѓусебна правна помош (МПП) за да се добијат информации од привремено распореден член на тимот.

Правната основа која им дозволува на распоредените членови да обезбедуваат информации за ЗИТ, кои се достапни во нивните јурисдикции, е содржана во Член 1(9) од Рамковната одлука за ЗИТ-и и во Член 13(9) од Конвенцијата за меѓусебна правна помош: „Член на заедничкиот истражен тим може, во согласност со неговото или нејзиното национално законодавство и во рамките на неговото или нејзиното својство, да му обезбеди на тимот информации што се достапни во земјата-членка која го распоредила за целите на кривичните истраги спроведени од тимот“. Националното законодавство сè уште игра важна улога во одредувањето на тоа дали еден член на ЗИТ може да обезбедува информации за тимот кои потекнуваат од неговата јурисдикција. Член на тимот може да споделува информации само доколку тоа е дозволено согласно националните закони на неговата јурисдикција и во рамки на границите кои ги поставува неговото законодавство. Втор услов кој се споменува во Член 1(9) од Рамковната одлука за ЗИТ-и и во Член 13(9) од Конвенцијата за меѓусебна правна помош е тоа што информациите од матичната земја може да се разменуваат со членовите на ЗИТ само додека истите им се достапни на распоредените членови.

Главното, органите за спроведување на законот во ЕУ за исполнување на своите задачи имаат национален пристап до информации од различни јавни и приватни извори. Таквиот пристап е конкретно овозможен со закон или како дел од општ договор помеѓу надлежните органи. Во некои случаи, пристап е можен само со судски налог. За време на ЗИТ, овие информации, кои се од суштинско значење во текот на следењето на имот за конфискација, може полесно да се споделуваат помеѓу јурисдикциите.

Извори на информации при формирањето на ЗИТ

При формирање на еден Заеднички истражен тим, постојат разни извори на помош и информации.

Истражителите и обвинителите можат да контактираат со нивниот **Национален експерт за ЗИТ**, кој ќе обезбеди помош преку знаењето и искуството кои ги стекнал во претходните ЗИТ-и во кои членувал. Сите земји-членки, кои ја ратификувале Конвенцијата за меѓусебна правна помош од мај 2000 имаат назначено еден или повеќе национални експерти за ЗИТ-и. Покрај тоа, Европол, Европска правда, ОЛАФ, Европската Комисија и Европскиот Совет имаат назначено контактни точки надлежни за прашања поврзани со ЗИТ. Бидејќи главната цел на назначувањето национални експерти за ЗИТ е да ја олеснуваат работата на практичарите во земјите-членки, експертите најчесто доаѓаат од областа на спроведување на законот, органите за прогон и/или правосудните органи. Исто така, постои и Мрежа од национални експерти за ЗИТ (**Мрежа на ЗИТ**). Мрежата, составена од најмалку еден експерт по земја-членка, ја промовира употребата на ЗИТ преку помош во формирањето на тимовите, помош во споделувањето на искуства и најдобри практики и справување со оперативните, финансиските и правните аспекти на ЗИТ. Експертите можат да им помогнат на практичарите да го формираат својот ЗИТ и да комуницираат едни со други за да помогнат во олеснувањето на процесот. Секретаријатот на мрежата на ЗИТ-и во Европска правда управува и одржува листа на сите национални експерти на ЗИТ во секоја од земјите-членки. На барање, **Секретаријатот на мрежата на ЗИТ** може да ви даде детали за контакт на националниот експерт на ЗИТ во вашата јурисдикција. Може да контактирате со Секретаријатот на мрежата на ЗИТ-и преку следнава адреса:

JITsNetworkSecretariat@eurojust.europa.eu

Европол и Европска правда може да обезбедат правни совети и експертиза, како и простории за состаноци и толкување за земјите-членки. Исто така, и Европска правда и Европол, можат да обезбедат финансирање на оперативни состаноци пред формирањето на ЗИТ. Тие можат да понудат експертиза добиена од претходно учество во ЗИТ и да помогнат во изготвувањето, дополнувањето и проширувањето на договорот за ЗИТ.

Договор за ЗИТ

Договорот за ЗИТ е правен документ потпишан од сите јурисдикции-учеснички. Со цел да им се помогне на јурисдикциите да склучуваат сеопфатни и стандардни договори за ЗИТ, беше развиен Модел на договор за ЗИТ кој може да се најде подолу во Анексот. Прирачникот за ЗИТ ги обезбедува сите информации кои им се потребни на јурисдикциите за формирање и водење на ЗИТ. Ова е достапно на веб-страниците на Европска правда и на Европол:

<https://www.europol.europa.eu/activities-services/joint-investigation-teams>

<http://www.eurojust.europa.eu/Practitioners/IITs/Pages/IITs-sitemap.aspx>

Моделот на договор е образец кој содржи листа на работи кои треба да се земат предвид при формирањето на ЗИТ. Исто така, треба да се воспостави Оперативен акционен план (ОАП), за кој листата е достапна во Додаток IV кон Моделот на договор. Во Моделот на договор е вклучен и модел за поврзување со трети страни. Моделот и неговите анекси се достапни на сите јазици на ЕУ.

7. Следење на имот во офшор јурисдикции

7.1. Што е офшор јурисдикција?

Терминот „офшор“ честопати погрешно се толкува и употребува во негативни конотации, бидејќи обично се поврзува само со даночно засолниште кое обично се наоѓа на егзотични места како што се Британските Девствени Острови, Кајманските Острови и Сејшелите. Всушност, „офшор“ бизнис се однесува на дејност која обично се врши надвор од матичната јурисдикција, што може да значи јурисдикција со своја сопствена територија или земја со своја правна структура и управувачко тело. Според тоа, теоретски, офшор компанија може да постои во секоја земја или јурисдикција во светот и не мора да биде лоцирана во даночно засолниште. Така, на пример, поединец или компанија која се наоѓа во Шпанија или Франција може да ги смета земјите како што се Луксембург, Лихтенштајн или Швајцарија за офшор јурисдикции.

Зошто се користат офшор јурисдикциите?

Финансиските услуги кои ги обезбедуваат финансиските организации и компании во офшор јурисдикции се користат легитимно за да се обезбедат правни услуги за лицата или компаниите кои ги почитуваат законите или кои можеби сакаат да побараат заштита на имот, да ги искористат можностите за даночна ефикасност, да имаат пристап до подобра банкарска инфраструктура, да ги исполнат домашните законски услови при купување имот или да бараат финансиска приватност и безбедност.

Историски гледано, офшор јурисдикциите се злоупотребувани од лица или организации кои се занимаваат со нелегална или криминална активност, кои се обиделе да ги искористат офшор јурисдикциите и да ги злоупотребуваат корпоративните субјекти (т.н. „corporate vehicles“ што всушност претставуваат правни лица преку кои се спроведуваат широк спектар на комерцијални активности; тие се основа на повеќето комерцијални и претприемачки активности во пазарните економии) или структури за даночно затајување или даночни измами, прикривање на приносите од криминал или корупција, перење пари преку трговија или за да сокриваат богатство од јавни агенции, деловни соработници или членови на семејството. Дополнителните придобивки од понекогаш слабата регулација, банкарската тајност и законите кои го штитат идентитетот на корисничката сопственост дополнително ја поттикнаа и ја олеснија таквата активност.

Регулирање

Офшор јурисдикциите се регулирани, а бизнисите што обезбедуваат финансиски услуги, како што се банките, друштвата на доверители, други компании за меѓународен бизнис (IBC) и даватели на корпоративни услуги (CSP), се предмет на усогласување со законот и прописите за спречување на перење пари. При спроведување на истражување или истрага во врска со офшор јурисдикција може да се бара истражување преку отворени извори на информации за да се утврди природата на корпоративните структури, законодавството и регулативата и во зависност од околностите, треба да се бара соработка од локалната финансиска разузнавачка единица или претставник на ARIN.

7.2. Трустови

Злоупотребата на корпоративни субјекти (corporate vehicles) од страна на лица кои се вклучени во нелегална или криминална активност зазема многу форми. Трустот е еден пример кој вообичаено се користи од страна на таквите лица со цел да се сокријат или маскираат средствата и богатството што произлегуваат од таквата активност. Се разбира, постојат многу други, кои можат да вклучуваат и фондации, но при истрагите за транснационален криминал и протокот на средства најголема е веројатноста дека ќе бидат откриени еден или повеќе трустови сместени во рамки на сложени корпоративни структури.

Што е труст?

Труст претставува правно уредување основано главно според обичајното право, каде што одредени лица (наречени фидуцијари) држат имот во корист на други (наречени корисници). Трустот обично се основа со документ, во кој се наведуваат правилата за трустот, наречен Договор за доверителски односи. Тој документ го потпишуваат лицата кои оставаат средства во трустот (познати како властодавци) и фидуцијарите. Оваа правна алатка овозможува право на сопственост и имот, управување со наведените средства во согласност со договорот за доверителски односи, со цел да обезбеди серија на бенефиции и дистрибуции на лице или група лица назначени за корисници. Кога средствата ќе бидат префрлени на фидуцијарите, властодавецот(ците) ја губат законската сопственост над префрлените средства. Тогаш, фидуцијарите стануваат законски сопственици, со обврска да постапуваат во најдобар интерес на корисниците и во согласност со условите на договорот за доверителски однос. Корисниците се единствените кои имаат право на бенефициите од средствата на трустот.

Фидуцијарот и/или компанијата-труст кои се задолжени за управување со трустот, имаат фидуцијарна должност да се придржуваат до договорот. Со потпишување на документот тие се согласуваат со правилата и барањата утврдени со договорот за доверителски однос. Трустот како форма е различен од корпорација или фондација. Овој тип на труст е писмен договор за фидуцијарот да обезбедува средства за корисниците и да ги штити средствата од предатори.

Бидејќи овие офшор трустови речиси секогаш се наоѓаат во даночно засолниште или во јурисдикции за заштита на имот кои имаат репутација за чување на средствата и извонредна доверливост, офшор трустот исто така има корист од овие карактеристики. Средствата управувани во рамки на офшор трустови, во најголем дел, се ослободени од напорните правни или даночни оптоварувања што се применуваат во матичната земја или јурисдикција на властодавецот. Ако трустот е основан за корист на оној кој го основал и/или за сопружниците, децата или други наследници на властодавецот, на пример, офшор трустот може да обезбеди засолниште од интензивно надгледување на наследството и оданочување.

Врз основа на нивното основање во безбедни земји (даночни засолништа) за заштита на имот и средства, офшор трустовите нудат неспоредлива доверливост, зголемена заштита од ризик од граѓанска парница и одговорност, па дури и од развод или затворање на бизнис. Исто така, многумина ги користат трустовите и за заштита на средства и имот во случај на политички или економски немири во матичната јурисдикција. Особено е тешко, како спас во случај на обвинение за сериозни кривични дела, за надворешен ентитет да го пробие штитот на доверливост кое е својствено за офшор трустовите во повеќето јурисдикции.

Офшор трустовите често се основаат во земји (даночни засолништа) со ниски даноци и безбедност на средствата кои имаат докажана репутација за успешно управување со и извршување на трустовите и нивните фондови. Сепак, не е апсолутно неопходно за соодветната локација да биде даночно засолниште или да има поблаги регулативи; многу од успешните јурисдикции и земји за основање трустови едноставно нудат реномирани, искусни трустови, заедно со извонредна доверливост и со значителна заштита на средствата. Заедничко за овие јурисдикции е тоа што тие ги засноваат своите регулативи и статути за трустови на англиското обичајно право: тоа е така поради тоа што првичната идеја за основање трустови е стара англиска идеја која датира уште од времето на крстоносните војни. Другите европски јурисдикции кои нудат успешно управување со трустови, како Луксембург, Малта, Швајцарија, итн., ги имаат прилагодено своите статути и регулативи да се усогласуваат со соодветните модели за управување со трустови, спред оние во англиското обичајно право.

Во зависност од природата на средствата кои се ставаат во труст, фидуцијарот може да инкорпорира компании во кои ќе ги смести средствата, поради ограничена одговорност, оданочување или географски цели. Според тоа, сосема е изводливо да може да има значителен број компании (и нивните книги и записи) кои би можеле да се лоцираат во многу други јурисдикции под нивна контрола. Токму заради тоа е важно да се спомене дека, за целите на каква било истрага, фидуцијарот ќе биде клучното лице кое ќе треба да се испраша или од кое ќе се побара да ги приложи сите документи поврзани со трустот и средствата.

Лицата вклучени во незаконска или криминална активност можат да користат трустови за прикривање или маскирање на нивните приноси од криминал или други незаконски добивки. Преносот на сопственоста над нивните средства во труст управуван од фидуцијар може да сугерира пред истражниот орган дека лицето има малку или воопшто нема надоместливи средства. Меѓутоа, во зависност од законите на поединечни земји за враќање на имот, средствата сè уште може да се враќаат преку кривични или граѓански постапки кои се водат против лицето или лицата, врз основа на можноста да се докаже потеклото. Надлежните органи ќе имаат обврска да поднесат барање до соодветната јурисдикција, преку судски процес, за замрзнување и/или враќање на средствата.

7.3. Видови на информации кои ги чуваат бизнисите во офшор јурисдикции

Подолу е дадена листа на информации и документи кои вообичаено ги поседуваат долунаведените организации и кои треба да се сметаат како вредни разузнавачки информации или докази како дел од каква било истрага во кривични постапки каде е потребна финансиска истрага и/или каде се очекува враќање на имот. Барањата за разузнавачки информации или докази треба да бидат креирани согласно однапред утврдени правила.

Компанија-труст (таму каде што е познато дека компанијата има структура на труст)

- Копии од документи за детална проверка на Властодавецот и на сите познати корисници
- Копија од Договорот за доверителски однос и сите дополнувања
- Копии од сите Писма на желби („писма на желби“ се необврзувачки упатувања од властодавецот за начинот на кој тој сака фидуцијарот да постапува со имотот)
- Податоци за заштитните трустови, минати и сегашни
- Копии од Потврди за поседување акции во компаниите во сопственост на Трустот
- Копија од Меморандумот и Статутот на секоја од овие компании.

Дополнително, за секоја од компаниите:

- Податоци за сите директори
- Копии од сите извештаи од банка и од образци за банкарско овластување/отворена сметка
- Копии од сите финансиски извештаи
- Копии од образците МТ 103 за сите влезни и излезни меѓународни плаќања
- Копии од сите записници
- Копии од сите белешки
- Копии од електронската пошта и преписката за трустот и сите компании
- Копии од сите документи и договори во врска со трустот
- Распоред на платени давачки во секоја година за услугите дадени од фидуцијарот.

Давател на корпоративски услуги (во секоја јурисдикција каде што не постои структура на труст)

- Копии од документите за детална проверка кои содржат податоци за крајниот бенефицијарен сопственик(ци)
- Копии од Потврда за поседување акции
- Копија од Меморандумот и Статутот.

Дополнително, за секоја компанија:

- Податоци за сите директори
- Цело име и адреса на Регистрираниот застапник

- Потврда дека компанијата има „угледно реноме“ и дека нема неплатени давачки/даноци
- Копии од сите извештаи од банка и од сите образци за банкарско овластување/отварање сметка
- Копии од сите финансиски извештаи
- Копии од образци МТ 103 за сите влезни и излезни меѓународни плаќања
- Копии од сите записници
- Копии од сите белешки
- Копии од електронска пошта и преписка
- Копии од сите документи и договори.

7.4. Како треба да се добие меѓународна соработка

Важно е да се знае дека начинот на добивање меѓународна соработка и меѓусебна правна помош од офшор јурисдикција останува исто како и со секоја друга јурисдикција. Секое барање треба да се третира според неговите карактеристики, земајќи ги предвид законите, регулативите, релевантните владини агенции и постоењето на меѓуагенциска мрежа за враќање на имот која ќе дава совети или ќе овозможи соработка за прашања од полето на враќање на имот.

7.5. Поимник на термини кои се однесуваат на офшор јурисдикции

Давател на корпоративни услуги (CSP) – е компанија или организација која дава финансиски услуги како: деловни советодавни услуги, основање на компанија, агенции за регистрирани застапници, финансии и банкарство, сметководствени и даночни услуги, инвестициски услуги, пакет офшор услуги, доверителски услуги.

Фондација – Приватна офшор фондација е многу слично со офшор труст по тоа што е основано од Основач (како Властодавец во офшор труст) и управувано на дневна основа од страна на Советник (како Фидуцијар во офшор труст) кој управува со имотот на офшор фондацијата за корист на нејзините корисници. Основачите се согласуваат фондацијата да биде основана, регулирана и да има одредени права, интереси и карактеристики во согласност со статутите на фондациите на таа територија

Компанија или корпорација за меѓународен бизнис (IBC) – IBC е офшор компанија основана според законите на некои јурисдикции како даночно неутрална компанија, која обично е ограничена во однос на активностите кои може да ги врши во, но не задолжително и од, јурисдикцијата во која е основана. IBC се офшор компании кои најчесто се користат за офшор банкарство за вршење на меѓународна трговија, инвестиции, како субјект со посебна цел, од професионалци и за заштита на имот/средства. Офшор компаниите може да бидат вклучени во купување и продажба на стоки и услуги, за банкарски сметки и управување со бизниси. Исто така, IBC често се користат и за сопственост на недвижен имот

и земјиште; за сопственост на интелектуални права, лиценци и франшизи; за лични услуги од поединци кои работат од странство, а помеѓу другото и за офшор е-бизнис. Терминот офшор компанија почесто се употребува од терминот компанија за меѓународен бизнис (IBC). Иако сите IBC се офшор компании, не сите компании се IBC.

Офшор банкарска сметка – Офшор банкарска сметка е сметка во банка која се наоѓа надвор од земјата на клиентот на банката. Овие банкарски сметки се познати по тоа што имаат ниски даночни обврски, со што се познати и како даночни засолништа. Офшор сметките, исто така, обезбедуваат финансиски и законски придобивки. Овие бенефиции може да вклучуваат помалку контролирачка даночна регулатива, низок или никаков данок, поголема тајност и лесен пристап до финансии.

Регистриран застапник – Повеќето јурисдикции бараат секое деловно лице што е основано или работи во рамките на своите граници да назначи и да одржува „регистраан застапник“. Ова лице може да се нарекува и „резидентен застапник“ или „статутарен застапник“, во зависност од законите на јурисдикцијата во која е регистрирано. Целта на регистрираниот застапник е да обезбеди законска адреса (не поштенски фах) во рамките на таа јурисдикција каде што има лица на располагање во текот на нормално работно време, за да се олесни давањето на правни услуги во случај на судска постапка или тужба. Општо земено, регистрираниот застапник е исто така и лице до кое државната власт ги испраќа сите официјални документи кои се бараат секоја година за даночни и правни цели, како што се даночни огласи и обрасци за годишен извештај. Работата на регистрираниот застапник е да ги достави овие документи и известувања до самиот субјект. Исто така, регистрираните застапници, ќе ги известуваат деловните субјекти дали нивниот статус на поднесување пред државната влада е „угледно реноме“ или не. Причината зошто ваквите известувања се должност на регистрираниот застапник е тоа што на деловниот субјект му е тешко да ги следи законските измени и да ги пријави датумите на достасување за повеќе надлежности со оглед на различните закони од различни јурисдикции. Казните за немање регистриран застапник може да бидат одземање на правниот статус на претпријатието или ДОО, а во некои случаи може да има и дополнителни казнени такси за субјектот.

Даночно засолниште – Даночно засолниште главно се дефинира како земја или место со многу ниски „ефективни“ стапки на оданочување за странци. Според некои традиционални дефиниции, даночното засолниште исто така нуди и тајност на финансиите.

Труст – Уредување (основано главно според обичајно право) каде што едно лице (фидуцијар) чува имот како негов номинален сопственик за корист на еден или повеќе корисници. Генерално, офшор трустовите се слични по природа и ефект со истите форми на „оншор“ (резидентни) компании; тие вклучуваат властодавец кој пренесува средства („имот на трустот“) на фидуцијарите за тие да го управуваат за корист на лице, класа или лица (корисници)

8. Замрзнување и заплена

8.1. Праќање на меѓународни барања за налози за замрзнување и заплена на имот во кривични постапки

Барањата за помош мора да бидат детални до тој степен кој ќе им овозможи на земјата до која е упатено барањето и на судот кој ќе одлучува по барањето за замрзнување и заплена на имот, да можат да го разберат и да го процесираат барањето.

Според тоа, лицето кое го изготвува барањето, треба уште на почетокот да го прецизира следново:

- Видот на имотот кој државата сака да го врати
- Каде се наоѓа имотот кој државата сака да го врати
- Како земјата-барател може да го врати имотот со помош од странската јурисдикција
- Каква помош може да понуди земјата до која е упатено барањето
- Какви било спогодби, Конвенции и директиви кои се релевантни за барањето.

Во рамки на ЕУ, кога барањето за помош се заснова на меѓусебно признавање, моментално може да се користи Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2003/577/ЈНА за меѓусебно признавање на налози за замрзнување имот и докази. Кон Рамковната одлука е додаден и образец од потврда за признавање. За налозите за замрзнување испратени во рамки на ЕУ по 19 декември 2020, може да се користи новата Регулатива (ЕУ) 2018/1805 на Европскиот Парламент и на Советот од 14 ноември 2018 за меѓусебно признавање на налозите за замрзнување и конфискација. Според новата Регулатива, треба да се обезбеди потврда за замрзнување (Член 6) која може да се испрати директно до извршната или централната власт. Може да се прати и налогот за замрзнување, но само потврдата треба да биде преведена. Образците за потврда додадени кон Рамковната одлука ја потсетуваат земјата-барател да ги обезбеди сите потребни информации за земјата-извршител да може да постапи по истото.

Во однос на другите барања за меѓусебна правна помош за замрзнување и заплена, спогодбите и Конвенциите генерално предвидуваат дека државите мора да си обезбедат максимални мерки за помош во идентификувањето и следењето на инструментите, приносите и другиот имот кој подлежи на конфискација. Во однос на брзината со која средствата, а особено ликвидните средства, може да се движат низ целиот свет, некои барања за меѓународна помош треба да се издаваат многу брзо и со ограничени достапни детали. Сепак, се подразбира дека барањата за помош треба, секогаш кога е можно:

- Да го користат меморандумот на органот кој го издава
- Да ја нагласат улогата на органот кој го прави барањето и да потврдат дека истиот има право да го издава барањето во согласност со националните закони
- Да дадат целосни детали за контакт на органот кој го изготвува барањето
- Да достават една потпишана верзија од барањето (кое треба да има и печат доколку го издава судија), како и преведена верзија доколку тоа го бара земјата-извршител
- Да наведе за која цел е потребна помош.

Исто така, во барањата треба јасно да се наведе и:

- Побараната помош (на пр. замрзнување и заплена)
- Кривичните дела во матичната земја за кои е покренато обвинение или кои се под истрага, како и можни пресуди или казни
- Копија од домашните закони кои го криминализираат конкретното однесување
- Резиме од факти и врска со земјата до која е упатено барањето
- Секакви чувствителни информации кои не смеат да бидат откриени пред суд или лице
- Целосни податоци за лицето (вклучувајќи и правни лица)
- Јасна поврзаност помеѓу побараното замрзнување или заплена и кривичното дело кое е под истрага или е поврзано со постапки
- Секој релевантен датум на сослушување пред суд или причини за итност
- Називот на спогодбата или Конвенцијата на која се базира земјата-барател при барањето помош
- Детали за контакт од секој орган или службеник за спроведување на законот кои се веќе запознаени со истрагата во земјата до која е поднесено барањето
- Детали за какво било домашно медиумско внимание или степенот на чувствителност на истрагата или постапките
- Таму каде што ќе биде побарано од земјата-извршител и каде ќе биде релевантно за кривичното дело кое се разгледува, треба да се потврди дека нема да се изврши смртна казна или дека истата ќе биде намалена.

Кога станува збор за барања поврзани со налози за замрзнување и заплена, таму каде што е можно треба да се вклучат и следниве детали:

- Потврда дека постои двоен криминалитет, таму каде што ќе биде потребно во земјата до која е упатено барањето
- Детали за тековна истрага/постапки и дали истите се кривични или не се засновани на обвинение
- Материјални факти, вклучувајќи и податоци за секако замрзнување/задржување во земјата-извршител, со копии со печат од истите и секаква одбрана или објаснување од осомничениот/тужениот
- Зошто има оправдана причина за сомнеж дека осомничениот/тужениот имал корист од стекнувањето пари или други средства/имот од кривичното однесување

- зошто постојат разумни основи за сомневање дека за да се изврши барањето е потребен налог од земјата-барател, што е веќе направен или може да се направи, и врската со замолената држава
- зошто е потребен налогот: дали имотот ќе исчезне доколку не биде направен налог?
- Целосни податоци за осомничените или тужените и за имотот кој треба да се задржи
- Кратки детали за сиот друг познат имот во сопственост на осомниченот/тужениот надвор од земјата до која е упатено барањето, за да може да се осигура (каде што е соодветно) дека се задржува само онолку имот колку што е потребно за да се исполни количината предвидена во налогот за конфискација
- Дека имотот во земјата до која е упатено барањето мора да се задржи бидејќи на други места нема доволно средства/имот
- Дали земјата-подносител се спротивставува на земјата до која е упатено барањето за дозволата за пристап до задржани финансии за живот и правни трошоци.

Контактите од ARIN ќе можат да им помагаат на земјите-баратели во врска со основните барања на другите земји за содржината на писменото барање за помош, доколку тоа е потребно, пред да биде испратено какво било барање за помош.

8.2. Примање на меѓународни барања за налози за замрзнување и заплена во кривични постапки

Земјите до кои е упатено барањето треба да го проверат барањето по приемот за да се осигураат дека тоа не е во спротивност со вообичаените причини што може да доведат до одбивање или одложување во извршувањето на барањето. Во зависност од локалното законодавство во одредени земји, заедно со забраните содржани во Конвенциите и Спогодбите, овие причини вклучуваат:

- Недоволно податоци
- Нема двоен криминалитет/еквивалентно кривично дело
- Барањето е во спротивност со фундаменталните начела на законот на земјата до која е упатено
- Двојно осудување
- Барањето се однесува на политички мотивирана истрага и процес
- Кривичното дело спаѓа под воен закон или даночни одредби
- Бараната мерка може да ги загрози човековите права на осомничениот/тужениот.

Ако барањето е упатено до земјата за меѓусебно признавање во согласност со инструментите како Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2003/577/ЈНА за меѓусебно признавање на налози за замрзнување на имот и докази, во принцип, земјата до која е упатено барањето може едноставно само да провери дали образецот за потврда е соодветно пополнет.

Во секој случај, земјата-извршител треба да биде подготвена (доколку е потребно) да побара од земјата-барател дополнителни информации за поткрепа на барањето до судот за налог за замрзнување или заплена. Иако од земјата-барател се очекува да ги обезбеди потребните информации во своето барање, наведени во делот „Праќање меѓународни барања за налози за замрзнување и заплена во кривични постапки“ погоре, главно е дозволено за земјите-извршители да побараат од земјата-барател повеќе информации пред да почнат со барањата за замрзнување и заплена.

Меѓународните правни рамки предвидуваат дека земјите до кои е упатено барањето ќе преземат секакви расположливи привремени мерки за да задржат можна конфискација на конкретни средства или имот кои претставуваат принос или инструменти, како и конфискација на имотна корист, кои се состојат од условот да се плати износ на пари кој одговара на вредноста на имотната корист.

Исто така, потребно е земјите да се придржуваат кон барањата за помош од други земји со истата итност и приоритет со која би постапувале по домашните барања за замрзнување и заплена на средства; види на пример, Член 15.4 од Варшавската конвенција.

Откако ќе биде извршено барањето за помош, добра практика е земјата-извршител брзо да ја извести земјата-барател за резултатот од барањето за замрзнување и заплена, со испраќање на копија од кои било судски налози, колку што е можно побрзо, со што ќе осигура јасна линија на комуникација помеѓу земјите за понатамошни меѓусебни известувања во текот на истрагата и кривичната постапка.

9. Одземање и конфискација

9.1. Испраќање меѓународни барања за конфискација во кривични постапки

Основниот принцип за што побрзо замрзнување и заплenuвање на имот останува ист и за барањата за помош за конфискација или одземање на бесправно стекната имотна корист: барањата треба да содржат доволно детали за да може земјата до која е упатено барањето и кој било суд кој треба да го разгледува барањето за конфискација или одземање да го разберат и процесираат истото.

Барањата за конфискација и одземање може да опфаќаат домашни налози издадени од земјата-барател во кривична или граѓанска постапка.

За да може да испрати барање за помош за конфискација или одземање на имот, не е неопходно земјата да има претходно пратено барање за помош за замрзнување и заплена на имот.

Повторно, за да може да изготви убедливо барање за помош, лицето кое го изготвува барањето треба да го земе предвид следново:

- Видот на имотот кој државата сака да го врати
- Каде се наоѓа имотот кој државата сака да го врати
- Како земјата-барател може да го врати имотот со помош од странската јурисдикција
- Каква помош може да понуди земјата до која е упатено барањето
- Сите спогодби, Конвенции и директиви кои се релевантни за барањето.

Во врска со барање за помош кое се заснова на меѓусебно признавање на налози за конфискација во кривични постапки, на пример по 19 декември 2020 согласно новата Регулатива (ЕУ) 2018/1805 на Европскиот Парламент и на Советот од 14 ноември 2018 за меѓусебно признавање на налози за замрзнување и конфискација, или во моментот согласно Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2006/783/ЈНА за меѓусебно признавање на налози за конфискација, кон двата инструменти е додаден образец за потврда како потсетник за земјата-барател да ги обезбеди сите потребни информации за да може земјата-извршител да постапува по истото. Важно е да се напомене дека меѓусебното признавање не се однесува на налози за замрзнување и конфискација издадени во рамки на граѓански и административни постапки.

Општо земено, правилата за форматот на барањето за помош за конфискација и одземање се исти како и за барањата за замрзнување и заплена, имено:

- Да го користат меморандумот на органот кој го издава
- Да ја нагласат улогата на органот кој го прави барањето и да потврдат дека истиот има право да го издава барањето во согласност со националните закони

- Да дадат целосни детали за контакт на органот кој го изготвува барањето
- Да достават една потпишана верзија од барањето (кое треба да има и печат доколку го издава судија), како и преведена верзија доколку тоа го бара земјата до која е упатено барањето
- Да наведе за која цел е потребна помош.

Исто така, во барањата треба јасно да се наведе и:

- Побараната помош (на пр. конфискација или одземање)
- Кривичните дела во матичната земја за кои е обвинет тужениот, како и изречените казни
- Дали налогот по кој земјата-барател бара да биде постапено е изготвен во кривична или граѓанска постапка, како што е класифицирано според националниот закон
- Копија од домашните закони кои го криминализираат конкретното однесување
- Резиме од факти и врска со земјата до која е упатено барањето
- Секакви чувствителни информации кои не смеат да бидат откриени пред суд или лице
- Целосни податоци за туженото лице (вклучувајќи и правни лица)
- Јасна поврзаност помеѓу побараната конфискација или одземање и кривичното дело за кое е обвинет тужениот
- Секој релевантен датум на сослушување пред суд или причини за итност
- Називот на спогодбата или Конвенцијата на која се базира земјата-подносител при барањето помош
- Детали за контакт од секој орган или службеник за спроведување на законот кои се веќе запознаени со истрагата во земјата до која е поднесено барањето
- Детали за какво било домашно медиумско внимание или степенот на чувствителност на истрагата или постапките
- Таму каде што ќе биде побарано од земјата до која е поднесено барањето и каде ќе биде релевантно за кривичното дело кое се разгледува, треба да се потврди дека нема да се изврши смртна казна или дека истата ќе биде намалена.

Исто така, барањето треба да го вклучува и следново:

- Потврда дека постои двоен криминалитет, таму каде што ќе биде потребно во земјата до која е упатено барањето
- Таму каде што е соодветно, дека лицето е осудено и дека не постои жалба во врска со осудата
- Таму каде што е соодветно, дека налогот е во сила и е конечен/за него нема жалба, заедно со копија од налогот со печат од суд
- Дека целата или дел од сумата која треба да се плати според налогот останува неплатена
- Дека целта на налогот е враќање на имотот или неговата вредност
- Дека налогот може да биде извршен надвор од земјата-барател

- Материјални факти, вклучувајќи и податоци за секакво замрзнување/задржување во земјата до која е упатено барањето со копии со печат од суд и секаква одбрана или објаснување од тужениот во постапките во матичната земја
- зошто е потребен налогот -дали конфискација или одземање на имотот се навистина потребни за извршување на налогот?
- Целосни податоци за тужените и за имотот кој треба да се конфискува
- Кратки детали за сиот друг познат имот во сопственост на тужениот надвор од земјата до која е упатено барањето

Контактите на АРИН може да им помогнат на земјите-баратели да ги исполнат основните услови на другите земји за содржината на писменото барање за помош, доколку е можно пред праќањето на барањето за помош.

9.2. Праќање и примање меѓународни барања за налози за замрзнување, заплена и конфискација во постапки за конфискација без кривична осуда

Како што е наведено под точка 2.6, конфискација без кривична осуда е процесот на конфискација на имот без обвинение на конкретно лице за кривично дело во врска со тој имот. Таа може да биде дел и од кривични и од граѓански постапки. Многу јурисдикции ширум светот ги користат предностите на ваквата конфискација со усвојување на закони за одземање на имот во граѓанска постапка. Меѓутоа, во ЕУ, повеќето јурисдикции, со исклучок на неколку (Обединетото Кралство, Ирска, Бугарија, Словачка), сè уште немаат донесено закони за одземање на имот во граѓанска постапка. Со цел странските налози за конфискација да бидат признаени и спроведени во повеќето околности, меѓународните стандарди бараат од земјите да имаат свој орган кој ќе може да одговара на барањата направени врз основа на постапки за конфискација без кривична осуда и поврзаните привремени мерки, освен во случаи кога тоа не е во согласност со фундаменталните начела на домашните закони. Со оглед на тоа што може да поминат неколку години пред јурисдикциите во ЕУ да имаат свои сопствени закони за граѓански постапки за одземање имот, меѓународните стандарди наведуваат дека јурисдикциите треба да бидат способни да ги спроведуваат налозите врз основа на постапки за конфискација без обвинение, во најмала рака, во услови кога сторителот е недостапен поради смрт, отсуство или ако сторителот е непознат.

Според тоа, многу држави од целиот свет имаат делумни или целосни домашни одредби за граѓанска постапка за одземање на имот, што исто така може да се нарече и постапка за тип на граѓанско враќање имот. Некои земји може да бидат подготвени да спроведуваат налози за граѓанско одземање, сè додека постапката за конфискација може да се спореди со случај од кривична природа, дури и во отсуство на кривична постапка.

Како што е наведено претходно во овој Прирачник, спогодбите и Конвенциите бараат од земјите да одговорат на барањата за помош врз основа на постапки за конфискација без

кривична осуда, онаму каде што е можно, во рамките на нивните домашни закони. Врз основа на принципот дека државните органи треба да си овозможат меѓусебна максимална помош во враќањето на приносите од кривични дела, и во зависност од тоа дали нивното законодавство ги класифицира овие постапки како кривични или граѓански, државните органи треба да имаат поразличен пристап при оценувањето на барања за меѓусебна правна помош или меѓународна соработка во врска со конфискацијата без кривична осуда. На пример, трудот на FATF за најдобри практики на полето на конфискација ги охрабрува земјите да не се ограничуваат на терминологијата и етикетањето, туку да погледнат подлабоко во суштината на постапките со цел суштинско оценување на барањето. Многу е важно барањата да не бидат неразумно одбиени поради збунетоста која може да настане од употребата на различна терминологија во различни земји. FATF препорачува барањата да не бидат одбивани само заради тоа што земјата-барател го користи терминот „граѓанска постапка за одземање на имот“.⁷

Сепак, во принцип, доколку некоја од земјите прави домашни одредби за враќање на бесправно стекната имотна корист во постапки кои се класифицирани како граѓански, истите општи информации треба да бидат испратени до земјата до која е упатено барањето, како писмо за барања, како што е наведено во делот „Праќање на меѓународни барања за налози за замрзнување и заплена во кривични постапки“.

Повторно, контактите на ARIN ќе можат да им помогнат на земјите-баратели во исполнувањето на основните услови на другите земји за содржината на писменото барање за помош, доколку е потребно, пред да се прати какво било барање за помош.

Самиот термин „конфискација без кривична осуда“, а воедно и одредени концепти на таквата конфискација, предизвикаа значителна збунетост меѓу практичарите кои работат на полето на враќање на имот. Со цел да им помогне на јурисдикциите да ги извршуваат налозите за замрзнување, заплена и конфискација врз основа на постапка за конфискација без кривична осуда, CARIN има изготвено корисен водич насловен „Водич за типологии на конфискација без кривична осуда“, за појаснување на различните видови на конфискација без кривична осуда. Овој водич е содржан во Анекс V од Прирачникот на CARIN.

https://docs.wixstatic.com/ugd/d54f05_4ccdfc507cb44d3588354132a68af289.pdf.

Бидејќи многу често, терминологијата е таа која предизвикува забуни при извршувањето на меѓународни барања, конкретно на полето на враќање на имот, FATF советува фокусот да не биде на терминологијата, туку на суштината на постапката што е од особено значење и вредност.

⁷ Дел VI, 19

9.3. Налози за необјаснето (незаконски стекнато) богатство

Еден вид на конфискација без кривична осуда, како што е објаснето под точка 2.6 d) е одредбата за „необјаснето богатство“. Оваа одредба има за цел конфискација или одземање на имот, кога едно лице поседува или располага со количина на богатство кое не може да биде стекнато законски или кое не може да биде објаснето на друг начин, на пример како наследство, добивка на лотарија или подарок. Ова може да биде дел и од граѓански и од кривични постапки, во зависност од јурисдикцијата. Оваа одредба е особено релевантна за меѓународната соработка бидејќи некои земји ќе преземат мерки против имотот лоциран во нивната јурисдикција, на барање на земјата која истражува/гони, користејќи ги своите законски одредби за необјаснето богатство. Обединетото Кралство (ОК) е пример за земја која има таква можност.

9.4. Налози за необјаснето богатство во ОК

Од 12 ноември 2018 година, секоја земја може да упати барање до Обединетото Кралство за меѓусебна правна помош во врска со Налози за необјаснето богатство (ННБ), дури иако самите ННБ може да не бидат достапни како домашна алатка за враќање на имот на земјата-барател.⁸

ННБ претставуваат истражна алатка која е достапна во Обединетото Кралство од 31 јануари 2018 година, и за нив е потребно едно лице (со документи, каде што е наведено) да:

- ја утврди природата и степенот на нивниот интерес за имотот за кој е направен налогот
- да објасни како е стекнат имотот (вклучувајќи, особено, информации за тоа како се покриени трошоците кои настанале при стекнувањето)
- кога имотот е даден на фидуцијари со спогодба, да ги наведе деталите од спогодбата доколку е побарано во налогот
- да наведе други информации за имотот како што ќе биде побарано и во текот на определен временски период.

ННБ мора да го специфицираат или опишат имотот за кој се бара налогот и да се наведе лицето за кое извршниот орган мисли дека поседува имот (што може да вклучува и лице надвор од Обединетото Кралство). Ова лице може да биде Политички изложено лице, имено, лице на кое му се (или му биле) доверени истакнати јавни функции од страна на некоја меѓународна организација или од друга држава, освен Обединетото Кралство или друга земја од Европската економска област (ЕЕА), член на семејството на тоа лице, познато и како близок соработник на тоа лице, или на друг начин поврзан со тоа лице.

Доколку не се почитуваат условите наметнати во ННБ во рок дозволен од страна на судот, без разумно оправдување, значи дека имотот се претпоставува дека е повратлив имот (т.е. имот стекнат со незаконско однесување) во постапка за граѓанско враќање.

⁸ Закон за приноси од кривично дело 2002 (Надворешни истраги и надворешни налози и барања) (Амандман) Налог 2018

При изготвувањето барање за помош за добивање на ННБ за поддршка на истрага или постапка во земјата-барател, форматот на барањето за помош повторно треба да биде според следниве правила:

- Да се користи меморандумот на органот кој го издава
- Да се нагласи улогата на органот кој го прави барањето и да се потврди дека истиот има право да го издава барањето во согласност со националните закони
- Да се дадат целосни детали за контакт на органот кој го изготвува барањето
- Да се достави една потпишана верзија од барањето (кое треба да има и печат доколку го издава судија), како и преведена верзија доколку тоа го бара земјата до која е упатено барањето
- Да се наведе за која цел е потребна помош.

Барањето треба да содржи и доволно информации и детали за да го наведе судот во Обединетото Кралство да заклучи дека:

- Има разумна причина да верува дека лицето го поседува имотот за кој е побаран налогот, а вредноста на имотот е поголема од 50,000 £
- Има разумна основа за сомневање дека познатите извори на законски приходи на лицето би биле недоволни за лицето да може да го стекне тој имот
- Дека лицето е политички изложено лице, или има разумна основа за сомневање дека лицето е, или било, вклучено во сериозно кривично дело (во дел од Обединетото Кралство или на друго место), или дека некој поврзан со лицето е или бил вклучен.

Иако ова е релативно нова област во ОК за барања за меѓусебна правна помош, потребно е барањата за ННБ да содржат јасни детали за следново:

- Побараната помош (на пр. ННБ)
- Кривични дела, извршени дома, за кои е покренато обвинение или се под истрага, и можни пресуди или казни
- Копија од домашните закони кои го криминализираат конкретното однесување
- Резиме од факти и поврзаноста со земјата до која е упатено барањето
- Секакви чувствителни информации кои не можат да бидат откриени пред суд или лице
- Целосни детали за лицето (вклучувајќи и правни лица)
- Јасна поврзаност помеѓу побараниот ННБ и кривичното дело кое е под истрага или поврзано со постапки
- Сите релевантни датуми за судски сослушувања во матичната земја или причини за итност
- Називот на спогодбата или Конвенцијата на која земјата-барател го заснова своето барање за помош
- Детали за контакт од која било агенција за спроведување на законот или службеници кои се веќе запознаени со истрагата во земјата-извршител
- Детали од секако домашно медиумско внимание или нивото на чувствителност на истрагата или постапката.

10. Враќање на и ослободување од имот: Договори за поделба на имот

Меѓународните рамки за меѓусебна правна помош во враќањето на приносите од кривични дела генерално предвидуваат дека земјата-барател не може да инсистира да ја задржи вредноста на пронајдената сопственост кога во тоа ѝ помага земјата-извршител.

Сепак, Конвенциите и спогодбите можат да направат одредба за договори за поделба на имот на барање на која било земја-страна на барањето. На пример, член 25 од Варшавската конвенција предвидува дека земјата-извршител која дејствува според Конвенцијата, може да располага со имот (кој го одзема на барање на друга земја) во согласност со нејзиното домашно законодавство и административни процедури, но мора да даде приоритет на враќањето на конфискуваниот имот на земјата-барател, за таа да може да им даде надомест на жртвите на кривичното дело или да го врати тој имот на неговите легитимни сопственици. Истиот член ѝ дозволува на земјата-извршител да има договори за поделба на имот со земјата-барател, редовно или од случај до случај, во согласност со домашните закони или административните постапки.

Слични одредби има и во Член 14 од UNTOC и Член 57 од UNCAC.

Член 57.4 од UNCAC исто така, предвидува дека освен ако страните не се договорат поинаку, земјата-извршител може да ја одземе вредноста на разумните трошоци направени во текот на истрагите, гонењата или судските постапки што довеле до враќање или продажба на конфискуваниот имот според Конвенцијата.

Во рамки на ЕУ, новата Регулатива (ЕУ) 2018/1805 на Европскиот Парламент и на Советот од 14 ноември 2018 за меѓусебно признавање на налози за замрзнување и конфискација содржи сеопфатни одредби кои опфаќаат реституција на замрзнатиот имот на жртвата и продажба на конфискуваниот имот или парите добиени по продажбата на тој имот; тие ќе стапат во сила за налози испратени по 19 декември 2020 година. Општиот водич за поделба 50/50 на имотот, преземен од Рамковната одлука на Советот на ЕУ за меѓусебно признавање на налози за конфискација од 2006 година, исто така е содржан во новата Регулатива. Во него се наведува дека ако износот добиен од извршувањето на налогот за конфискација е еднаков на или помал од 10 000 евра, износот ќе се акумулира на земјата-извршител. Ако износот добиен од извршувањето на налогот за конфискација е поголем од 10 000 евра, 50% од износот ќе биде префрлен од земјата-извршител на државата што го издава налогот.

Оттука, земјите-извршители можеби ќе сакаат да размислат по приемот на барањето за помош, заедно со земјата-барател, онака како што е соодветно, дали сака да ја задржи вредноста на кој било пронајден принос во конкретниот случај. Според најдобрите практики, државите треба да размислат што ќе се случи со сите средства што се вклучени во меѓународните случаи во најраната можна фаза. Дискусиите во врска со реституцијата на жртвите и споделувањето на имот треба да резултираат со договор за употреба на еден од достапните инструменти: на пример, новата Регулатива и склучување на договор за

поделба на имот. Факторите кои ги охрабруваат државите да склучуваат договори за поделба на имот или да ја вратат во целост вредноста на конфискуваниот имот, вклучуваат зачестеност на барањата помеѓу двете држави генерално во врска со замрзнувањето, заплената, конфискацијата и одземањето на приносите прибавени со кривично дело; или природата на кривичното дело(а) од кое произлегува приносот. На пример, во случаи на корупција во најсиромашните земји во светот, побогатите земји-извршители може да ја вратат вредноста на конфискуваниот имот на другата земја или директно или за поддршка на иницијативи кои ќе го подобрат општеството во таа земја како целина (како образовни или добротворни проекти). Моделот на договор за поделба на одземен имот на ОН може да се најде на :

https://www.unodc.org/pdf/crime/ieg_crime_2005-01-26_draft_model_agr_01.pdf.

11. Меѓусебна правна помош за враќање на имот

Можноста за привремено барање меѓународна помош за замрзнување и заплена на имот кој бил пренесен надвор од јурисдикцијата на земјата, со цел истиот да се заштити од налози за извршување на кривична конфискација или налози за граѓанско одземање, е клучно оружје во борбата против незаконското движење на приносите прибавени со кривични дела.

Како што е наведено погоре во врска со истрагите, варијациите во домашното законодавство, политиката, институциите и процедурите, може да ја попречуваат ефикасната обработка на меѓународните барања за замрзнување, заплена, конфискација и одземање на имот, но обезбедувањето на меѓусебна правна помош од други држави се покажа како значајна алатка.

Многу земји имаат единствена канцеларија за обработка на пристигнатите барања за меѓусебна правна помош, преку кои секое такво барање мора да биде насочено; други земји покажуваат подготвеност да ги прифатат таквите барања преку регионалните канцеларии или одделни органи, во зависност од природата на барањето. Овие барања се објавуваат во голема мера; на пример, Советот на Европа обезбедува сеопфатен водич за националните процедури на земјите-членки и нивните индивидуални услови за обработка на барањата.⁹ Контактите од мрежата ARIN исто така ќе обезбедат информации и помош до соодветната канцеларија за насочување на барањето за помош.

Меѓусебната правна помош (МПП) овозможува соработка меѓу земјите за добивање помош во истрагата или гонењето на кривични дела, како и во истрагата, замрзнувањето и конфискацијата на бесправно стекнат имот, или на кривична (со обвинение) или на граѓанска (без обвинение) основа.

Барањата се прават преку формално меѓународно Писмо за барање (Letter of Request (ILOR или LOR)). Во граѓанските јурисдикции овие се нарекуваат и *Commissions Rogatoires*. Ваквата помош главно ја бараат судови и обвинители, и затоа може да се нарече и „правосудна соработка“.

Кога една земја-потписничка на Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2003/577/ЈНА за меѓусебно признавање на налози за замрзнување имот и докази или Рамковната одлука на Советот на ЕУ 2006/783/ЈНА за меѓусебно признавање на налози за конфискација бара брза регистрација и извршување на налозите за замрзнување и конфискација од друга земја, тоа е познато како „меѓусебно признавање“. Наместо да користат Писма за барање (ILOR или LOR), земјите-потписнички пополнуваат образец од потврда, кој е додаден кон секоја од Рамковните одлуки.

⁹ <https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/MLA-country-information>

Примање на меѓународни барања за помош

На почетокот е критично да се анализира ново барање за да се утврди дали со него се бараат мерки за помош во кривична или граѓанска постапка, со цел правилната организација да го обработи барањето и да обезбеди помош.

Некои земји нема да прифаќаат барања за помош во граѓански постапки за налози за граѓанско враќање на имот (без обвинение). Сепак, Член 43 од UNCAC наведува дека, кога е соодветно и во согласност со нивниот домашен правен систем, државите-страни ќе си помагаат едни на други во истраги и постапки во граѓански и административни прашања поврзани со корупција. Покрај тоа, на пример, Член 21 од Варшавската конвенција на Советот на Европа ја овластува земјата-извршител да ги преземе сите неопходни привремени мерки, како што се замрзнување или заплена, за да ѝ помогне на другата земја, која покренала кривична постапка или постапка за конфискација. Според тоа, овие Конвенции и други, генерално имаат намера државите да си понудат најшироки можни мерки за помош, која што ќе може да се прошири и на барањата за помош за враќање на имот во постапка без обвинение.

Претходните поглавја даваат детални насоки за тоа што треба да се вклучи во барањата за МПП за следење, замрзнување и заплена, конфискација и одземање на имот. Корисни алатки за помош при изготвување на барања за МПП може да се најдат во поглавје 14.

Запомнете дека враќањето на имот од странство често бара напорна работа и политичка волја. За да биде успешно враќањето потребно е да:

- Се осигурате дека јазикот и правописот на секој испратен документ е најдобро преведен од оригиналниот јазик: некои земји ќе го одбијат барањето само поради правописни грешки
- одржувате редовни контакти со меѓународните колеги-истражители и обвинителските органи во врска со случајот
- брзо ажурирање за напредокот на домашната истрага и поврзаните судски постапки
- ги разбирате договорите за споделување имот.

12. Преглед на постоечките регионални билатерални договори за враќање на имот

Албанија

Албанија има склучено голем број на билатерални договори кои ги споила во Прирачник за меѓународна правна соработка за кривични прашања. Не е познато дали некој од тие договори се однесува конкретно на враќање на имот.

Босна и Херцеговина

Босна и Херцеговина има склучено договори со неколку јурисдикции и во и надвор од Балканот. Овие договори се поопшти по природа и не се фокусираат на детали поврзани со следење, замрзнување, заплена и конфискација на имот. Босна и Херцеговина нема склучено билатерални договори кои се однесуваат конкретно на враќање на имот. Конфискацијата е регулирана во рамки на општи договори за МПП.

Косово*

Нема билатерални договори во врска со враќање на имот.

Црна Гора

Црна Гора има склучено билатерални договори за меѓусебна правна помош за кривични прашања со Србија, Хрватска и Северна Македонија. Сите три договори се слични. Договорите не содржат поопширни одредби за враќање на имот. Во Член 3, (Опсег на правна помош) тие наведуваат дека побараните дејства може да вклучуваат конфискација и привремена заплена на предмети. Овие договори се достапни само на локалните јазици.

Северна Македонија

Северна Македонија има голем број билатерални договори кои се во сила, склучени со јурисдикции, вклучувајќи ги соседните балкански држави, потпишани и ратификувани уште од 1998 година. Дополнително, постојат Меморандуми за разбирање помеѓу Обвинителството на Северна Македонија и Обвинителствата на Албанија, Босна и Херцеговина, Србија, Хрватска и Црна Гора. Овие договори и меморандуми се од општа природа и се фокусираат на размена на информации, екстрадиција и извршување на кривични санкции. Ниту еден од нив не е посебно фокусиран на различните аспекти од враќањето на имот. Сите договори и меморандуми се напишани само на локалниот јазик.

*Ова назначување нема да влијае на позициите на статусот и е во согласност со UNSC 1244 и Мислењето на Меѓународниот суд на правдата за Декларацијата за независност на Косово.

Србија

Србија има склучено билатерален договор со Црна Гора. Тој дава правна основа за соработка во однос на доказите и инструментите на кривичното дело, а не на приносите од кривично дело. Затоа, тоа не е доволно за сеопфатна и ефективна соработка во областа на конфискација на имот.

13. Акроними / Кратенки

AMO	- Канцеларија за управување со имот
AP	- Проект за анализа (Европол)
ARIN	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот
ARIN-AP	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Азија и Пацификот
ARIN-CARIB	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Карибите
ARIN-EA	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Источна Африка
ARIN-SA	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Јужна Африка
ARIN-WA	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Западна Африка
ARIN-WCA	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имот за Западна и Централна Азија
ARO	- Канцеларија за враќање на имот
CARIN	- Меѓуагенциска мрежа за враќање на имотот од Камден
CoE	- Совет на Европа
CSP	- Даватели на корпоративни услуги
dob/D.O.B.	- Датум на раѓање
EGMONT	- Група ЕГМОНТ (на FIU (финансиски разузнавачки единици))
EJN	- Европска правосудна мрежа (ЕУ)
ETS	- Серија договори на Советот на Европа
ЕУ	- Европска Унија
ЗЧ на ЕУ	- земји-членки на ЕУ
Европрава	- Единица за судска соработка на ЕУ
Европол	- Агенција на ЕУ за спроведување на законот
FATF	- Работна група за финансиски акции во сузбивање на перењето пари
FIU	- Финансиска разузнавачка единица
GAFI	- Groupe d'action financière (француски назив за FATF)
GAFILAT	- регионално тело на FATF за Латинска Америка
GFPN	- Мрежа на Интерпол од глобални фокусни точки
I 24/7	- Глобален полициски комуникациски систем (Интерпол)
IBC	- Корпорација или компанија за меѓународен бизнис
ICPO	- Меѓународна организација за криминалистичка полиција (Интерпол)
ILOR	- Меѓународно писмо за барање
Интерпол	- Меѓународна организација за криминалистичка полиција (ICPO)

I-SECOM	- безбеден веб систем за електронска пошта за специјализираната заедница за антикорупција (Интерпол)
ЗИТ	- Заеднички истражен тим
ЈНА	- Совет за правда и внатрешни работи (ЕУ)
LLC (ДОО)	- Друштво со ограничена одговорност
LOR	- Писмо за барање
МПП	- Меѓусебна правна помош
MoneyVal	- Комитет на експерти за евалуација на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам (комитет на Советот на Европа)
ЗЧ	- Земји-членки на ЕУ
MT103	- стандардизирана порака за SWIFT плаќање која се користи за меѓународни жични трансфери
NCB	- Национално централно биро (Интерпол)
ОАП	- Оперативен акционен план
OLAF	- Office Européen de Lutte Antifraude (Европска канцеларија за борба против финансиски измами)
PCC SEE	- Конвенција за полициска соработка за Југоисточна Европа
РАИ	- Регионална антикорупциска иницијатива
RRAG	- Red de Recuperación de Activos de GAFILAT (ARIN за Латинска Америка)
SIENA	- Безбедна мрежа за размена на информации (Европол)
StAR	- Враќање на украден имот (Иницијатива)
SWIFT	- Здружение за светска меѓубанкарска финансиска телекомуникација
ОК	- Обединето Кралство на Велика Британија и Северна Ирска
ОН	- Обединетите Нации
UNCAC	- Конвенција на Обединетите Нации против корупција
UNODC	- Канцеларија на Обединетите Нации за дроги и криминал
UNTOC	- Конвенција на Обединетите Нации против транснационален организиран криминал (2000)
ННБ	- Налог(зи) за необјаснето богатство во Обединетото Кралство

14. Корисни извори на информации

FATF Најдобри практики за конфискација (препораки 4 и 38) и рамка за тековна работа за враќање на имот (2012)

Овој труд ги содржи најдобрите меѓународни практики и има за цел да им помогне на земјите во имплементацијата на препораките 4 и 38 на FATF, како и во справувањето со пречките за ефективна конфискација и враќање на имот во меѓународен контекст:

<http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/bestpracticesonconfiscationrecommendations4and38andaframeworkforongoingworkonassetrecovery.html>

FATF Прикривање на бенефицијарна сопственост (2018)

Иако корпоративните субјекти (corporate vehicles), како што се компании, фондации, партнерства и други видови правни лица и уредувања, се важни за поддршка на економските и претприемничките активности, тие може да бидат и злоупотребени за прикривање на сопственост и контрола над незаконски стекнат имот. Извештајот користи над 100 студии на случај добиени од 34 различни јурисдикции од Глобалната мрежа на FATF, искуствата на лицата кои работат на полето на спроведување на законот и други експерти, придонес од приватниот сектор, како и отворени извори на информации и разузнавачки извештаи за препознавање на методите кои криминалците ги користат за прикривање на својата бенефицијарна сопственост. Во извештајот се анализираат и слабостите поврзани со бенефицијарната сопственост, со посебен акцент на вклучување на професионални посредници.

<http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/concealment-beneficial-ownership.html>

StAR Меѓународно партнерство за враќање имот: Преглед и глобална листа на мрежи (2012)

Оваа листа ги содржи мрежите за враќање имот, заедно со информации за нивната структура и активности и детали за контакт.

<https://star.worldbank.org/publication/international-partnerships-asset-recovery>

Отворени извори на информации за работа со офшор структури

Извештај насловен „The Puppet Masters (2011)“: како корумпираните лица користат правни структури за да го скријат украдениот имот и што да се направи во врска со тоа Оваа публикација се занимава со корпоративните и финансиските структури кои ги формираат составните делови на патеките на скриените пари. Тој се фокусира на леснотијата со која корумпираните чинители ги кријат своите интереси зад корпоративниот превез и проблемите со кои се соочуваат истражувачите во обидот да се крене тој превез.

<http://documents.worldbank.org/curated/en/784961468152973030/The-puppet-masters-how-the-corrupt-use-legal-structures-to-hide-stolen-assets-and-what-to-do-about-it>

Офшор активности и перење пари – Последни наоди и предизвици (2017)

Овој извештај е објавен од ЕУ и го истражува одговорот на ЕУ за креирање транспарентност во однос на банкарските регистри, бенефицијарната сопственост и даночните сметки.

<https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e2af020a-1379-11e7-808e-01aa75ed71a1/language-en>

Отворени извори на информации за изготвување барања за МПП**Алатка на UNODC за пишување барања за МПП - <https://www.unodc.org/mla/>**

Алатката за пишување барања за меѓусебна правна помош (MLA Tool) е развиена од UNODC за да им помогне на практичарите од областа на кривичната правда за брзо изготвување на барања за МПП, а со тоа да се зајакне соработката помеѓу Земјите и да се забрза процесот на одговарање на таквите барања.

Алатки на Советот на Европа

<https://www.coe.int/en/web/transnational-criminal-justice-pcoc/mutual-legal-assistance>

Оваа страница обезбедува корисни информации за земјите, договори, Конвенции, меѓународни стандарди и алатки за спроведување на меѓусебна правна помош во кривични предмети.

Алатки на Европската правосудна мрежа

https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/EJN_Home.aspx

Оваа веб-страница обезбедува бројни корисни алатки за идентификување на законските барања на локалниот надлежен орган при барање судска соработка, образец за меѓусебна правна помош, правосудна библиотека, контактни точки и обезбедува концизни и практични правни информации за судска соработка во врска со принудните мерки.

Алатки на централниот извршен орган на Обединетото Кралство

<https://www.gov.uk/guidance/mutual-legal-assistance-mla-requests>

Овие алатки обезбедуваат информации за надлежните органи во странство (и во Обединетото Кралство) за добивање на докази во рамките на Обединетото Кралство (или во странство) кои може да помогнат во кривични истраги или постапки.

15. Анекс

АНЕКС А

ОБРАЗЕЦ ЗА РАЗМЕНА НА ИНФОРМАЦИИ СПОРЕД РАМКОВНАТА ОДЛУКА НА СОВЕТОТ
2006/1960/ЈНА КОЈ ТРЕБА ДА ГО КОРИСТИ
**ЗЕМЈАТА-ИЗВРШИТЕЛ ВО СЛУЧАЈ НА ПРАЌАЊЕ/ОДЛОЖУВАЊЕ/ОДБИВАЊЕ
НА ИНФОРМАЦИИ**

Овој образец ќе се користи за испраќање на бараната информација и/или разузнавачки податоци, за да се информира органот-барател за неможноста да се испочитува вообичаениот рок, за потребата од поднесување на барањето до судски орган за одобрение или за одбивање да се пренесат бараните информации.

Овој образец може да се користи повеќе пати во текот на постапката (на пример, ако барањето прво треба да се поднесе до судски орган, а подоцна се испостави дека извршувањето на барањето треба да се одбие).

Орган до кој се испраќа барањето (назив, адреса, телефон, факс, e-mail, земја-членка)	
Податоци за агентот кој ја врши постапката (опционално):	
Референтен број на овој одговор	
Датум и референтен број на претходниот одговор	
Одговор е упатен до органот-барател:	
Датум и време на барањето	
Референтен број на барањето	
Нормален временски рок според Член 4 од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА	
Кривичното дело спаѓа под Член 2(2) од Рамковната одлука 2002/584/ЈНА и побараните информации или разузнавање се чуваат во база на податоци до која директен пристап има орган за спроведување на законот во земјата-членка до која е упатено барањето	Побарана итност ☐ 8 часа
	Не е побарана итност ☐ 1 седмица
Други случаи	☐ 14 дена
Испратени информации според Рамковната одлука 2006/960/ЈНА: обезбедени информации и разузнавање	
<p>1. Употреба на испратените информации или разузнавање</p> <p>☐ може да се користат исклучиво за целите за кои се доставени или за спречување на непосредна и сериозна закана за јавната безбедност;</p> <p>☐ одобрена е употреба и за други цели, во зависност од следниве услови (опционално):</p>	
<p>2. Веродостојност на изворот</p> <p>☐ Веродостоен</p> <p>☐ Главно веродостоен</p> <p>☐ Не е веродостоен</p> <p>☐ Не може да се оцени</p>	

3. Точност на информациите или разузнавањето

- Потврдени
- Утврдени од изворот
- Анегдотски докази - потврдени
- Анегдотски докази - непотврдени

Резултатот од кривичната истрага или од кривичната разузнавачка операција во чии рамки се случила размената на информации, мора да биде пријавен кај органот кој ги испраќа информациите

- Не
- Да

5. Во случај на спонтана размена, причини за верување дека информациите или разузнавањето може да помогнат при детектирањето, спречувањето или истрагата на кривичните дела наведени во Член 2(2) од Рамковната одлука 2002/584/ЈНА:

ОДЛОЖУВАЊЕ - Не е можно да се одговори во рамки на применливиот временски рок според Член 4 од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

Информациите или разузнавањето не може да бидат обезбедени во рамки на дадениот временски рок поради следниве причини:

Информациите може да се обезбедат за:

- 1 ден   2 дена   3 дена
- .....седмици
- 1 месец

Побарано е овластување од правосуден орган.

Постапката за одобрување/одбивање на овластувањето се очекува да трае ... недели

ОДБИВАЊЕ - Информациите или разузнавањето

- не може да бидат обезбедени и побарани на национално ниво; или**
- не може да бидат обезбедени, поради една или повеќе од следниве причини:**

A — Причина поврзана со судската контрола која го спречува преносот или бара употреба на меѓусебна правна помош

надлежниот судски орган не го одобрил пристапот до и размената на информациите или разузнавањето

бараната информација или разузнавањето претходно биле добиени со принудни мерки и нивното обезбедување не е дозволено според националниот закон

- информациите или разузнавањето не ги чуваат
- Органите за спроведување на законот; или
  - Јавни органи или приватни субјекти, на начин кој овозможува достапност за органите за спроведување на законот без користење на принудни мерки

В — Обезбедувањето на бараните информации или разузнавање ќе им наштети на основните интереси за национална безбедност или ќе го загрози успехот на тековната истрага или операцијата за криминално разузнавање или безбедноста на поединците или би било јасно диспропорционално или ирелевантно во однос на целите за кои е побарано.

Доколку се користат опциите наведени под А или В, обезбедете дополнителни информации или причини за одбивање, доколку е потребно (опционално):

D — Органот до кој е упатено барањето одлучува да го одбие извршувањето, бидејќи барањето, според законот на земјата-извршител, се однесува на следното кривично дело (да се наведе природата на делото и неговата правна квалификација) ..... што е казниво со една година затвор или помалку

E — Побараните информации или разузнавање не се достапни.

F — Побараните информации или разузнавање се добиени од друга земја-членка или од трета земја и подлежи на правилото/доктрината за специјалност и таа земја-членка или трета земја нема дадено согласност за испраќање на тие информации или разузнавање.

АНЕКС Б

ОБРАЗЕЦ ЗА БАРАЊЕ ЗА РАЗМЕНА НА ИНФОРМАЦИИ СПОРЕД РАМКОВНАТА
ОДЛУКА 2006/960/ЈНА ЗА ИНФОРМАЦИИ И РАЗУЗНАВАЊЕ КОИ ТРЕБА
ДА ГИ КОРИСТИ ЗЕМЈАТА-БАРАТЕЛ

Овој образец ќе се користи при барање информации и разузнавање согласно
Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

I — Административни информации

Орган кој го издава барањето (назив, адреса, телефон, факс, e-mail, земја-членка):					
Податоци за агентот кој ја врши постапката (опционално):					
До земјата-членка:					
Датум и време на ова барање:					
Референтен број на ова барање:					
Претходни барања					
☐ Ова е прво барање за овој случај					
☐ За овој случај имало и претходни барања					
Претходно(и) барање(а)			Одговор(и)		
	Датум	Референтен број (во земјата-барател)	Датум	Референтен број (во земјата-извршител)	
1.					
2.					
3.					
4.					
Доколку барањето е испратено до повеќе органи во земјата-извршител, Ве молиме наведете ги користените канали:					
☐	ENU/Службеник за контакт на Европол	☐	За информации	☐	За извршување
☐	Национално централно биро на Интерпол	☐	За информации	☐	За извршување
☐	Sirene	☐	За информации	☐	За извршување
☐	Службеник за контакт	☐	За информации	☐	За извршување
☐	Друго (Ве молиме наведете):	☐	За информации	☐	За извршување

Ако истото барање е испратено и до други земји-членки, Ве молиме

II — Временски ограничувања

Потсетник: временските ограничувања според Член 4 од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

C — Кривичното дело спаѓа под Член 2(2) од Рамковната одлука 2002/584/ЈНА

и

побараните информации или разузнавање се чуваат во база на податоци до која директен пристап има орган за спроведување на законот

➔ Барањето е итно

➔ Временско ограничување: 8 часа со
можност за одложување

➔ Барањето не е итно

➔ Временско ограничување: 1 недела

D — Други случаи:

➔ Временско ограничување: 14 дена

Побарана Е итност

НЕ Е побарана итност

Основа за итност (на пр.: осомничените се во притвор, случајот треба да биде изнесен пред суд до точно одреден датум):

Побарани информации или разузнавање

Вид на кривично(и) дело(а) или кривична(и) активност(и) кои се истражуваат

Опис на околностите под кои било(е) извршено(и) кривичното(ите) дело(о), вклучувајќи време, место и степен на учество во кривичното дело(а) од лицето кое е предмет на барањето за информации или разузнавање:

Вид на кривичното дело(кривичните дела)

А — Примена на Член 4(1) или 4(3) од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА

- А. 1. Кривичното дело е казниво со максимална затворска казна од најмалку три години во земјата-членка која го издава барањето

И

А.2. Кривичното дело е едно (или повеќе) од следниве:

☐ Учество во криминална организација	☐ Перење на имот стекнат преку криминал
☐ Тероризам	☐ Трговија со луѓе
☐ Фалсификување на валути, вклучувајќи го и еврото	☐ Компјутерски криминал
☐ Сексуална злоупотреба на деца и детска порнографија	☐ Криминал во животната средина, вклучувајќи нелегална трговија со загрозувани животински и растителни видови и подвидови
☐ Нелегална трговија со опојни дроги и психотропни супстанции	☐ Помагање при недозволен влез и престој на странци
☐ Нелегална трговија со оружје, муниција и експлозивни	☐ Убиство, тешки телесни повреди
☐ Корупција	☐ Недозволена трговија со човечки органи и ткива
☐ Измама, вклучувајќи ја и онаа измаза која ги засега финансиските интереси на Европските заедници, според значењето на Конвенцијата од 26 јули 1995 за заштита на финансиските интереси на Европските заедници	☐ Киднапирање, незаконско задржување и земање заложници
☐ Организиран или вооружен грабеж	☐ Расизам и ксенофобија
☐ Недозволена трговија со културни добра, вклучувајќи антиквитети и уметнички дела	☐ Недозволена трговија со нуклеарни и радиоактивни материји
☐ Финансиска измама	☐ Трговија со украдени возила
☐ Рекетирање и изнуда	☐ Силување
☐ Фалсификување и пиратерија на производи	☐ Подметнување пожар
☐ Фалсификување на службени/ административни документи и нивна трговија	☐ Кривични дела во рамки на надлежноста на Меѓународниот Кривичен Суд
☐ Фалсификување на платежни средства	☐ Незаконско заплenuвање на воздухопловни средства/бродови
☐ Недозволена трговија со хормонски супстанции и други поттикнувачи на раст	☐ Саботажа

→ Според тоа, кривичното дело спаѓа под Член 2(2) од Рамковната одлука 2002/584/ЈНА-> Член 4(1) (итни случаи) и 4(3) (не-итни случаи) од Рамковната одлука 2006/960/ЈНА ќе се применуваат во однос на временското ограничување за одговор на барањето

Или

- Б — Кривичното дело(а) не е(се) опфатени под наведеното во делот А.
Во тој случај, опис на кривичното дело(а)::

Наведете ја целта за која ги барате информациите или разузнавањето

Поврзаност помеѓу целта за која се побарани информациите или разузнавањето и лицето кое е предмет на информациите или разузнавањето

Идентитет(и) (колку што е познато) на лицето(а) кое(и) е(се) главен предмет на кривичната истрага или кривичната разузнавачка операција која е дел од барањето за информации или разузнавањето

Причини поради кои сметате дека информациите или разузнавањето се во земјата-членка до која е упатено барањето

Ограничувања на користењето на информациите содржани во ова барање за цели различни од оние за кои е доставено барањето или за спречување на непосредна и сериозна закана за јавната безбедност

- одобрено користење
 одобрено користење, но не споменувајте го давателот на информации
 не е дозволено користење на информациите без овластување од давателот на информациите
 не е дозволено користење на информациите

МОДЕЛ НА ДОГОВОР ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ИСТРАЖЕН ТИМ

Во согласност со:

[Тука наведете ги применливите законски основи, кои може да бидат земени од – но не ограничени на — инструментите наведени подолу:

- Член 13 од Конвенцијата за меѓусебна правна помош за кривични прашања помеѓу земјите-членки на Европската Унија од 29 мај 2000 (1);
- Рамковна одлука на Советот од 13 јуни 2002 за заеднички истражни тимови (2);
- Член 1 од Договорот помеѓу Европската Унија и Република Исланд и Кралството Норвешка за примена на одредени одредби од Конвенцијата од 29 мај 2000 за меѓусебна правна помош за кривични прашања помеѓу земјите-членки на Европската Унија и Протоколот 2001 кон Конвенцијата од 29 декември 2003 (3);
- Член 5 од Договорот за меѓусебна правна помош помеѓу Европската Унија и Соединетите Американски Држави (4);
- Член 20 од вториот дополнителен протокол кон Европската Конвенција за меѓусебна правна помош за кривични прашања од 20 април 1959 (5);
- Член 9(1)© Конвенцијата на Обединетите Нации против нелегална трговија со опојни дроги и психотропни супстанции (1988) (6);
- Член 19 од Конвенцијата на Обединетите Нации против транснационален организиран криминал (2000) (7);
- Член 49 од Конвенцијата на Обединетите Нации против корупција (2003) (8);
- Член 27 од Конвенцијата за полициска соработка за Југоисточна Европа (2006) (9).]

1. Договорни страни

Следниве страни склучија договор за формирање на заеднички истражен тим, во понатамошниот текст „ЗИТ“:

1. [Внесете име на првата надлежна агенција/администрација на Земјата како Страна во договорот]

и

2. [Внесете име на втората надлежна агенција/администрација на Земјата како Страна во договорот]

Страните на овој договор можат да одлучат, со взаемна согласност, да поканат други агенции или администрации на Земјите да станат страни во овој договор.

2. Цел на ЗИТ

Овој договор го опфаќа формирањето на ЗИТ за следнава цел:

[Наведите опис специфичне сврхе заједничког истражног тела.

Овој опис треба да ги опфати околностите на кривичното дело кое се истражува во вклучените Земји (датум, место и природа) и, доколку е применливо, повикување на тековните домашни постапки. Референците за личните податоци поврзани со предметот треба да се сведат на минимум.

Овој дел, исто така, треба накратко да ги опише целите на ЗИТ (вклучително на пример, собирање на докази, координирано апсење на осомничените, замрзнување на имот ...). Во овој контекст, Страните треба да размислат за вклучување на започнувањето и завршувањето на финансиската истрага како една од целите на ЗИТ (10).]

3. Период опфатен со овој договор

Страните се согласуваат дека ЗИТ ќе работи [**наведете конкретен временски период**], почнувајќи од стапувањето на сила на овој договор.

Овој договор ќе стапи на сила кога последната страна од ЗИТ ќе го потпише. Овој период може да се продолжи со взаемна согласност.

4. Лидер(и) на ЗИТ

ЗИТ ќе работи во земјите кои се страни на овој договор.

Тимот ќе ги врши своите операции во согласност со законот на земјите во кои работи во определено време.

5. Вођа(е) заједничког истражног тима

Лидерите на тимот ќе бидат претставници од надлежните органи кои учествуваат во кривичните истраги, од Земјите во кои тимот работи во определено време, под чие лидерство членовите на ЗИТ ќе ги извршуваат своите задачи.

Страните ги назначија следниве лица за лидери на ЗИТ:

Име:	Позиција/Ранк	Орган/Агенција	Земја

Доколку некое од гореспоменатите лица не е во можност да ги врши своите задолженија, за истото ќе биде назначена замена без одложување. За извршената замена ќе биде пратено писмено известување до сите засегнати страни, кое ќе биде додадено и кон овој договор.

6. Членови на ЗИТ

Покрај лицата наведени под точка 5, кон овој договор ќе биде додадена и листа на членовите на ЗИТ подготвена од страните на договорот (11).

Доколку некој од членовите на ЗИТ не е во можност да ги извршува своите задолженија, за истиот ќе биде назначена замена без одложување, со писмено известување испратено до надлежниот лидер на ЗИТ.

7. Учесници во ЗИТ

Страните на ЗИТ се согласни да ги вклучат **[вметнете тука, на пр., Европавда, Европол, ОЛАФ...]** како учесници во ЗИТ. Во соодветен додаток кон овој договор ќе бидат наведени специфичните уредувања во врска со учеството на **[вметнете име]**.

8. Собирање на информации и докази

Лидерите на ЗИТ можат да се договорат за конкретните постапки што треба да се следат во врска со собирањето информации и докази од страна на ЗИТ во земјите во кои работи.

Страните им ја доверуваат на лидерите на ЗИТ задачата да даваат совети во врска со добивањето докази.

9. Пристап до информации и докази

Лидерите на ЗИТ ќе ги специфицираат процесите и постапките што треба да се следат во врска со меѓусебното споделување на информации и докази добиени според ЗИТ во секоја земја-членка.

[Дополнително, страните можат да се договорат за клаузула која содржи поспецифични правила за пристап, ракување и користење на информациите и доказите. Таквата клаузула може особено да се смета за соодветна кога ЗИТ не се базира ниту на Конвенцијата на ЕУ ниту на Рамковната одлука (која веќе вклучува конкретни одредби во врска со ова - види Член 13 (10) од Конвенцијата).]

10. Размена на информации и докази добиени пред формирање на ЗИТ

Информации или докази што се веќе достапни во времето на стапувањето на сила на овој договор и кои се однесуваат на истрагата опишана во овој договор, може да се споделат меѓу страните во рамките на овој договор.

11. Информации и докази добиени од Земји кои не учествуваат во ЗИТ

Доколку се појави потребата одредено барање за меѓусебна правна помош да биде испратено до држава која не учествува во ЗИТ, земјата-барател ќе бара согласност од земјата до која е упатено барањето да ги сподели со друг ЗИТ информациите или доказите добиени како резултат на извршувањето на барањето.

12. Посебни уредувања кои се однесуваат на привремено распоредените членови

[Кога ќе биде соодветно, страните можат, според оваа клаузула, да се согласат со конкретните услови под кои привремено распоредените членови можат:

- *да спроведуваат истраги - вклучувајќи особено принудни мерки - во Државата на работење (ако се смета дека е соодветно, тука можат да се цитираат домашните закони или да се приложат кон овој договор)*
- *да побараат спроведување на мерки во Земјата на распоредување*
- *да споделуваат информации собрани од тимот*
- *да носат/користат оружје]*

13. Измени на договорот

Овој договор може да биде изменет со взаемна согласност на страните. Освен ако не е поинаку наведено во овој договор, измените може да се направат во која било писмена форма за која се согласиле страните (12).

14. Консултации и координација

Страните ќе се консултираат меѓусебно кога ќе има потреба од координација на активностите во тимот, вклучувајќи, но не ограничено на следново:

- преглед на постигнатиот напредок и перформансите на тимот
- времето и начинот на интервенција од страна на истражителите
- најдобриот начин за преземање на евентуални правни постапки, разгледување на соодветно место на судење и конфискација.

15. Комуникација со медиуми

Доколку е предвидено, времето и содржината на комуникацијата со медиумите ќе бидат договорени од страните, а учесниците треба да се придржуваат до истите.

16. Евалуација

Страните треба да ја оценуваат работата на ЗИТ, најдобрата користена практика и научените лекции. Може да се организира состанок за да се изврши евалуацијата.

[Во тој контекст, страните може да се повикаат на конкретниот образец за евалуација [JITs evaluation form](#) развиен од Мрежата на ЕУ на експерти за ЗИТ. За поддршка на состанокот за евалуација може да се побара финансирање од ЕУ.]

17. Посебни уредувања

[Вметнете, доколку е применливо. Следниве потпоглавја се наменети за да ги потенцираат можните области кои треба да бидат конкретно опишани.]

17.1. Правила за обелоденување на информации

[Страните можеби ќе сакаат на одбраната да ѝ ги појаснат применливите национални правила за комуникација и/или да додадат како анекс копија или резиме на истите.]

17.2. Управување со имот/уредувања за враќање на имот

17.3. Одговорност

[Страните можеби ќе сакаат да го регулираат овој аспект, особено кога ЗИТ не се базира ниту на Конвенцијата на ЕУ ниту на Рамковната одлука (која веќе вклучува конкретни одредби во овој поглед - види членови 15 и 16 од Конвенцијата).]

18. Организациски уредувања

[Вметнете, доколку е применливо. Следниве потпоглавја се наменети за да ги потенцираат можните области кои треба да бидат конкретно опишани.]

18.1. Простории (канцелариски простор, возила, друга техничка опрема)

18.2. Трошоци/расходи/осигурување

18.3. Финансиска поддршка на ЗИТ

[Според оваа клаузула, Страните може да се договорат за конкретни договори во врска со улогите и одговорностите во тимот што се однесуваат на поднесување на апликации за финансирање од ЕУ.]

18.4. Јазик за комуникација

Склучен од [место за потпис], [датум]

[Потписи од сите страни]

(1) ОЈС 197, 12.7.2000, р. 3.

(2) ОЈЛ 162, 20.6.2002, р. 1.

(3) ОЈЛ 26, 29.1.2004, р. 3.

(4) ОЈЛ 181, 19.7.2003, р. 34.

(5) СЕТ бр. 182.

(6) Обединети Нации, Серија договори, изд. 1582, стр. 95.

- (7) Обединети Нации, Серија договори, изд. 2225, стр. 209 док. A/RES/55/25.
- (8) Обединети Нации, Серија договори, изд. 2349, стр. 41; док. A/58/422.
- (9) Регистрација во Секретаријатот на Обединетите Нации: Албанија, 3 јуни 2009, бр. 46240.
- (10) Во овој контекст, Страните треба да се повикаат на заклучоците на Советот и на Акциониот план за напредокот во однос на финансиската истрага (Документ на советот 10125/16 + COR1)
- (11) Кога ќе биде потребно, ЗИТ може да вклучува и национални експерти за враќање на имот.
- (12) Примери од изразите може да се најдат во Додаток 2 и 3.

Додаток 1

КОН МОДЕЛОТ НА ДОГОВОР ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ИСТРАЖЕН ТИМ

Учесници во ЗИТ

Договор со Европол/Европрава/Комисијата (ОЛАФ), тела надлежни врз основа на одредбите усвоени во рамките на Договорите и други меѓународни тела.

1. Учесници во ЗИТ

Следниве лица ќе учествуваат во ЗИТ:

Име	Позиција/Ранк	Организација

[Вметнете име на земјата-членка] одлучи дека нејзиниот национален член на Европрава ќе учествува во заедничкиот истражен тим во име на Европрава/како надлежен национален орган (1).

Доколку некое од горенаведените лица не може да ги извршува своите должности, за истото ќе биде назначена замена. Писмено известување за таквата замена ќе биде доставена до сите засегнати страни и ќе биде приложено кон овој договор.

2. Посебни уредувања

Учеството на горенаведените лица ќе биде предмет на следниве услови и само за следните цели:

2.1. Прв учесник во договорот:

- 2.1.1. Цел на учеството
- 2.1.2. Доделени права (доколку има)
- 2.1.3. Одредби во врска со трошоци
- 2.1.4. Цел и опсег на учеството

2.2. Втор учесник во договорот (доколку е применливо)

- 2.2.1. ...

3. Услови за учество за вработени во Европол

- 3.1. Вработените во ЕВРОПОЛ кои учествуваат во заедничкиот истражен тим ќе им помагаат на сите членови на тимот и ќе обезбедат целосен опсег од услугите за поддршка на Европол за заедничката истрага, како што е предвидено и во согласност со Регулативата на Европол. Тие нема да применуваат никакви принудни мерки. Меѓутоа, вработените на Европол кои учествуваат во тимот, може да бидат присутни во текот на оперативните активности на заедничкиот истражен тим, доколку се упатени и под водство на лидерот(ите) на тимот, со цел да даваат совети и помош на самото место, на членовите на тимот кој извршува присилни мерки, под услов да не постојат законски ограничувања на национално ниво каде што тимот работи.
- 3.2. Член 11(а) од Протоколот за привилегии и имунитети на Европската унија нема да се применува за вработените на Европол за време на нивното учество во ЗИТ (2). За време на работата на ЗИТ, вработените на Европол, во однос на прекршоците извршени против или од нив, е предмет на националниот закон на земјата членка на работење што важи за лица со споредливи функции.
- 3.3. Вработените на Европол може директно да соработуваат со членовите на ЗИТ и да ги обезбедат сите потребни информации за членовите на ЗИТ во согласност со Регулативата на Европол.

---

(1) Прецртајте како што е соодветно.

(2) Протокол за привилегии и имунитети на Европската унија (консолидирана верзија) (ОЈ С 326, 26.10.2012, р. 266).

Додаток 2

КОН МОДЕЛОТ НА ДОГОВОР ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ИСТРАЖЕН ТИМ

Договор за продолжување на работата на заедничкиот истражен тим

Страните се согласуваат да ја продолжат работата на заедничкиот истражен тим (во понатамошниот текст „ЗИТ“) формиран со договор на **[внесете го датумот]**, склучен на **[вметнете место на потпис]**, чија копија е приложена тука.

Страните сметаат дека ЗИТ треба да се продолжи дополнително од периодот за кој е формиран **[внесете го датумот на кој завршува тој период]**, бидејќи неговата цел како што е утврдена во член **[внесете член за целите на ЗИТ тука]** сè уште не е постигната.

Околностите поради кои работата на ЗИТ треба да биде продолжена, беа внимателно прегледани од сите страни. Продолжувањето на работата на ЗИТ е од суштинско значење за постигнувањето на целта за која е формиран ЗИТ.

Затоа ЗИТ ќе остане во функција за дополнителен период од **[ве молиме наведете конкретно траење]** од стапувањето на сила на овој договор. Горенаведениот период може да биде продолжен од страна на страните со заедничка согласност.

Датум/потпис

Додаток 3

КОН МОДЕЛОТ НА ДОГОВОР ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЗАЕДНИЧКИ ИСТРАЖЕН ТИМ

Страните се согласуваат да го изменат и дополнат писмениот договор со кој се формира заеднички истражен тим (во понатамошниот текст „ЗИТ“) од **[внесете го датумот]**, склучен во **[вметнете место]**, чијашто копија е приложена тука.

Страните-потписнички се согласуваат дека ќе биде извршена измена и дополнување на следниве членови:

1. (Измена ...)
2. (Измена ...)

Сите страни внимателно ги разгледаа околностите кои налагаат измена и дополнување на ЗИТ. Измената и дополнувањето на договорот за ЗИТ се смета дека е од суштинско значење за да се постигне целта за која е формиран ЗИТ.

Датум/потпис

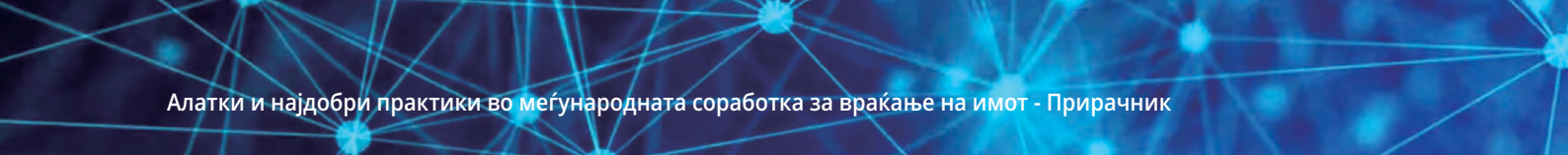

РАИ

Регионалната антикорупциска иницијатива (РАИ) е меѓувладина организација составена од девет земји членки: Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Хрватска, Северна Македонија, Молдавија, Црна Гора, Романија и Србија. Полска, Грузија и Словенија се земји со статус на Набљудувач. Мисијата на РАИ е да ја води регионалната соработка за поддршка на напорите за борба против корупцијата со обезбедување на заедничка платформа за дискусии преку споделување на знаења и најдобри практики.

Секретаријатот на Организацијата е со седиште во Сараево, со проекти низ цела Југоисточна Европа, првенствено фокусирајќи се на зајакнување на регионалната соработка во откривање на судири на интереси и обелоденување на имот, спречување на корупција во законодавството, процена на ризик од корупција, укажување, градење интегритет на органите за спроведување на законот и зајакнување на националните капацитети за враќање на имот.

Центар AIRE (Совет за индивидуални права во Европа)

Центарот AIRE е невладина организација која ја промовира свеста за правата кои произлегуваат од европското право и обезбедува поддршка за жртвите на кршење на човековите права. Тим од меѓународни адвокати обезбедува информации, поддршка и совети за правните стандарди на Европската унија и Советот на Европа. Тимот има значајно искуство во судски постапки пред Европскиот суд за човекови права во Стразбур и учествувал во повеќе од 150 случаи. Во последните 20 години, центарот AIRE спроведе и учествуваше на голем број семинари за адвокати, судии, владини претставници и невладини организации во Централна и Источна Европа.

Центарот AIRE се фокусира на земјите од Западен Балкан, каде што повеќе од десет ипол години спроведува серија долгорочни програми за владеење на правото во партнерство со домашните институции и судовите. Нашата цел со овие програми беше да се промовира националното спроведување на Европската конвенција за човекови права, да се помогне во процесот на европска интеграција преку зајакнување на владеењето на правото и целосното признавање на човековите права и да се поттикне регионалната соработка меѓу судиите и професионалците од областа на правото.

**REGIONAL
ANTI-CORRUPTION
INITIATIVE**

Fra Andela Zvizdovića 1. B/5
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Tel: +387 33 296 327/328
www.rai-see.org

We look for better solutions together

The AIRE Centre
Advice on Individual Rights in Europe

Room 505, Institute of
Advanced Legal Studies
Charles Clore House,
17 Russell Square, London
Tel: +44 20 7831 4276
www.airecentre.org

Foreign &
Commonwealth
Office

Подготвуванјето на оваа публикација беше
подржано од Владата на Обединетото
Кралство. Гледштата изнесени во оваа
публикација не мора да одразуваат официјален
став на Владата на Обединетото Кралство.